

INSTITUCIONS JURÍDIQUES DE LA UNIÓ EUROPEA

Programa

TRADUCCIÓ feta per REGINA LAGUNA

Periodista i advocada, professora associada de la Universitat de València

2 MÒDUL. EL SISTEMA INSTITUCIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA

TEMA 4. EL SISTEMA INSTITUCIONAL (I)

1. EL MARC INSTITUCIONAL DE LA UNIÓ EUROPEA

http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.1.5.html

L'evolució de la legislació i les institucions europees ha portat a una nova configuració institucional, que s'exposarà breument en aquesta introducció i on se n'especificaran les novetats.

1. EL PARLAMENT EUROPEU

Segons l'article 14, apartat 2 del TUE, el Parlament Europeu estarà format per «representants dels ciutadans de la Unió», no «representants dels pobles dels Estats» (article 189 del Tractat de la Comunitat Europea). Això significa que han augmentat els poders legislatius del Parlament Europeu sota el nou “procediment legislatiu ordinari”, que ha substituït l'anterior procediment de codecisió. Aquest procediment s'aplica ara a més de 40 noves àrees de competència, la qual cosa porta el total a 73. Les restes del procediment de consentiment, rebatejat com “Descarregar”, per la tramitació de la consulta, es manté sense canvis. El nou procediment pressupostari garanteix la plena igualtat entre el Parlament i el Consell pel que fa a l'adopció del pressupost anual. El marc financer plurianual ha de tenir l'aprovació del Parlament (procediment d'aprovació). El Parlament Europeu ara elegix el president de la Comissió per majoria dels membres que el formen amb una proposta del Consell Europeu, que ha de designar un candidat per majoria qualificada, tenint en compte el resultat de les eleccions europees.

La Comissió segueix conjuntament un procediment per a sotmetre's al vot d'aprovació del Parlament. A més, s'ha fixat un nombre màxim de diputats al Parlament Europeu de 751. Mentre que s'ha reduït el nombre màxim de places per cada Estat membre en 96 i s'ha augmentat el nombre mínim de places en 6. Alemanya mantenia en 99 els seus membres fins a les eleccions de 2014.

2. EL CONSELL EUROPEU

El Tractat de Lisboa formalment reconeix el Consell Europeu com a institució de la Unió, responsable de donar a “la Unió els impulsos necessaris per al seu desenvolupament” i per a “definir les directrius i les prioritats de la política general”. El Consell d'Europa no exerceix cap funció legislativa. Una presidència a llarg termini substitueix el sistema previ de sis mesos de rotació. El Consell Europeu elegix el seu president per majoria qualificada per un període renovable de 30 mesos. Aquest sistema hauria de millorar la continuïtat i la coherència de la tasca del Consell Europeu. El president també assumeix la representació externa de la Unió, sense perjudici de les competències de l'Alt Representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat.

3. EL VICEPRESIDENT DE LA COMISSIÓ/ALT REPRESENTANT

El vicepresident de la Comissió és, a més, l'Alt Representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat del Consell Europeu (VP/AR) i que es nomena QMV a la VP/HR (amb les sigles en anglès Vice President/High Representative), amb el vistiplau del president de la Comissió. El VP/HR és responsable de la política exterior i de seguretat comuna de la Unió i està facultat per a presentar propostes. A més de presidir el Consell d'Afers Exteriors, el VP/HR també és vicepresident de la Comissió i compta amb el suport del Servei Europeu d'Acció Externa, formada per funcionaris del Consell i de la Comissió, i pel personal dels serveis diplomàtics nacionals dels Estats membre, segons estableix el Tractat de Lisboa.

4. EL CONSELL

El Consell manté el principi de la doble majoria (dels ciutadans i els Estats membre) en el sistema de votació. No obstant això, les modalitats anteriors es mantingueren fins al novembre de 2014. Les noves normes són aplicables des de l'1 de novembre de 2014, però fins al 31 de març de 2017 qualsevol Estat membre podia demanar que s'aplicara la prèvia ponderació de vots. S'assoleix així la majoria qualificada quan una proposta rep el suport del

55% dels membres del Consell, equivalent, com a mínim, al 65% de la població de la Unió (article 16, apartat 4, del TUE). Quan el Consell no actua sobre la proposta de la Comissió o de la VP/HR, la majoria necessària dels Estats membre augmenta fins al 72% (article 238, paràgraf 2, del Tractat sobre el Funcionament de la Unió Europea, TFUE). Per a constituir una minoria de bloqueig, cal oposar-se a la proposta com a mínim amb quatre Estats membre. Un nou mecanisme inspirat en el Compromís de Ioannina permetia al 55% de la població (fins a l'1 d'abril del 2017, el 75%) o del nombre d'Estats membre, el número necessari per a constituir una minoria de bloqueig. Encara que es pot sol·licitar que es constituïra una altra vegada per a examinar una proposta "dins d'un període de temps raonable" (declaració núm. 7).

El Consell es reunirà en públic quan es delibere o vote en un acte legislatiu o projecte de llei. Amb aquesta finalitat, es dividirà en dues parts, dedicades respectivament als actes legislatius de la Unió i projectes no de llei, i a les activitats de cada sessió del Consell. La presidència continuarà rodant cada sis mesos, però els membres estableixen també presidències per a grups de tres Estats durant un període de 18 mesos a fi de garantir una major continuïtat de treball. De forma excepcional, el Consell d'Afers Exteriors presidirà permanentment la Comissió amb el càrrec del VP/AR.

5. EL PRESIDENT DE LA COMISSIÓ

El president de la Comissió és seleccionat i nomenat tenint en compte els resultats de les eleccions al Parlament Europeu, el que reforça la legitimitat política. El president és responsable de l'organització interna de la Comissió (cita dels Comissionats, distribució de carteres, sol·licitud de renúncia en certes circumstàncies).

6. EL TRIBUNAL DE JUSTÍCIA DE LA UNIÓ EUROPEA

Excepte les qüestions de política exterior i política de seguretat comunes, les activitats de la Unió ara estan subjectes a la jurisdicció del Tribunal de Justícia de la Unió Europea. El nombre d'advocats generals s'incrementarà de vuit a onze. També es poden crear jutjats especialitzats amb l'aprovació del Parlament. La raó ha estat també facilitar l'accés de persones al Tribunal. La funció d'un Fiscal Europeu és descobrir els autors i els còmplices de violacions que perjudiquen els interessos econòmics de la Unió, i d'iniciar procediments penals i demanar l'obertura d'un judici contra ells.

UN PROCÉS POLÍTIC MÉS EFICAÇ I DEMOCRÀTIC

S'inicia així un procés polític més eficaç i democràtic amb noves clàusules polítiques i noves competències. Algunes, anomenades “passarel·la”, permeten canviar el procediment de presa de decisions per votació de la unanimitat a la majoria qualificada, amb la referència a la codecisió (article 31, apartat 3, del TEU i articles 81, 153, 192, 312 i 333 del TFUE; a més d'alguns procediments de passarel·la de tipus penal en l'àmbit de la Cooperació judicial en matèria penal).

A les zones en les quals la Unió no té competència exclusiva, com a mínim, nou “Estats membre podran establir una major cooperació entre ells”. Per a fer això, és necessari que el Consell haja concedit l'aprovació, i també es demana l'aprovació prèvia del Parlament Europeu. En el cas de la PESC (Política Europea de Seguretat Comuna), es requereix unanimitat. El Tractat de Lisboa reforça significativament el principi de subsidiarietat en associar Parlaments nacionals al procés de presa de decisions. S'han introduït una sèrie de noves àrees i unes altres s'han ampliat. La política mediambiental ara incorpora la lluita contra el canvi climàtic i, en el context de la política energètica, conté referències noves a solidaritat i seguretat, i xarxes de subministrament. A més, els drets de propietat intel·lectual, l'esport, l'espai, el Turisme, la protecció civil i la cooperació administrativa ara poden ser subjecte del dret de la Unió.

Posteriorment, en la Política Comuna de Seguretat i Defensa (CSDP, amb les sigles en anglès), el Tractat de Lisboa introdueix una clàusula per a la defensa mútua, que permet que tots els “Estats membre estan obligats a prestar assistència a un altre Estat membre en el cas d'agressió per un país tercer”. També es disposa d'una clàusula de solidaritat que permet a la Unió i els seus “Estats membre proporcionar assistència amb tots els mitjans al seu abast a un Estat membre sotmès a un atac terrorista o víctima d'un desastre natural o artificial”. Es tracta d'una “cooperació estructurada permanent”, que està oberta a tots els “Estats membre que es comprometen a participar en programes europeus de capacitats militars i proporcionar unitats de combat disponibles a l'acció immediata. Aquesta cooperació requereix l'aprovació dels membres del Consell, que actuarà amb una votació per majoria qualificada després de consultar-ho amb el VP/HR.

Paper del Parlament Europeu

Per a aprendre sobre la contribució del Parlament a la Convenció sobre el futur d'Europa i la seua participació en l'IGC del 2007, que se celebrava durant la presidència portuguesa i que va portar a la signatura del Tractat de Lisboa, cal recordar que va ser el primer IGC que va comptar amb la participació del Parlament (amb tres representants). El febrer de 2017, el Parlament va aprovar dues resolucions importants dirigides a revisar el marc constitucional creat pel Tractat de Lisboa: un es refereix a la millora del funcionament de la Unió i es basa

en les possibilitats del Tractat de Lisboa, i un altre sobre les possibles modificacions i ajustaments de la configuració institucional actual de la Unió.

Petr Novak/ Raffaelli

10/2017

2. EL PARLAMENT EUROPEU

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.1.html>

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.2.html>

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.3.html>

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.4.html>

A. EL PARLAMENT EUROPEU: EVOLUCIÓ HISTÒRICA

Els orígens del Parlament es remunten a l'Assemblea comuna de la Comunitat Europea del carbó i l'acer (CECA), que es va convertir en l'Assemblea comuna de les tres Comunitats Europees supranacionals que existien llavors i que més tard va adoptar el nom de Parlament Europeu. Finalment, en aquesta institució els membres són elegits per sufragi directe des del 1979, cosa que l'ha transformat profundament: una Assemblea formada per membres nomenats s'ha convertit en un Parlament que estableix l'agenda política de la Unió Europea.

Base jurídica

Els tractats originals; la decisió i la Llei sobre l'elecció dels diputats al Parlament Europeu per sufragi universal directe (20 de setembre de 1976), modificada per les decisions del Consell de 25 de juny i 23 de setembre de 2002 de les tres Comunitats.

Els orígens

L'única Assemblea comuna de la Comunitat Europea del Carbó i de l'Acer (CECA) es va ampliar amb la creació de la Comunitat Econòmica Europea (CEE) i la Comunitat Europea de l'Energia Atòmica (Euratom), que són el conjunt de les tres Comunitats. Inicialment, va estar formada per 142 membres i va celebrar la reunió constitutiva el 19 de març de 1958 a

Estrasburg. Va adoptar el nom d'“Assemblea Parlamentària Europea”, que el 30 de març de 1962 va passar a dir-se “Parlament Europeu”. Del sistema d'elecció del membre de l'Assemblea per designació d'abans, es va passar a l'elecció dels membres del Parlament per sufragi directe. Els membres del Parlament Europeu van ser nomenats al principi pels Parlaments nacionals dels Estats membre. Per aquest motiu, tots tenien un doble mandat. En la cimera de la conferència celebrada a París el 9 i 10 de desembre de 1974, es va decidir que les eleccions foren directes “el 1978 o després del 1978”, motiu pel qual van ser convidats al Parlament a presentar noves propostes que substitueixen l'esborrany de Conveni de 1960. El gener de 1975, el Parlament aprova un nou projecte. Segons això, i després de superar una sèrie de diferències, els caps d'Estat o govern arriben a un acord en la seua reunió dels dies 12 i 13 de juliol del 1976. La decisió i la Llei sobre l'elecció dels membres del Parlament Europeu per sufragi universal directe es varen signar a Brussel·les el 20 de setembre de 1976. Després de la seua ratificació per tots els Estats membre, la Llei va entrar en vigor el juliol de 1978. A continuació, es van celebrar les primeres eleccions el 7 i el 10 de juny de 1979.

L'entrada de nous Estats amb les ampliacions

La de Dinamarca, Irlanda i el Regne Unit a les Comunitats Europees l'1 de gener de 1973 (primera expansió) implicava un augment en el nombre de membres, que es va establir en 198. Amb la segona ampliació (l'adhesió de Grècia) l'1 de gener de 1981, el Parlament grec nomenava els seus 24 membres del Parlament Europeu. L'octubre de 1981, aquests van ser reemplaçats pels diputats elegits per votació directa. Les segones eleccions directes es van celebrar els 14 i 17 de juny de 1984. L'1 de gener de 1986, amb la tercera expansió, el nombre d'escons va augmentar de 434 fins a 518 amb l'arribada de 60 membres espanyols i 24 de portuguesos, nomenats pels seus respectius Parlaments nacionals, que més tard serien substituïts pels elegits per sufragi directe.

Com a resultat de la unificació d'Alemanya, la composició del Parlament Europeu va ser adaptada per a reflectir l'evolució demogràfica d'aquest país membre que absorbia l'Alemanya de l'Est. D'acord amb les propostes aportades pel Parlament en una resolució sobre la distribució del sistema d'escons, el nombre de MEP elegits el juny de 1994 es transformava de 518 a 567. Amb la quarta ampliació de la Unió, el nombre total de membres del Parlament Europeu va sumar fins a 626, amb respecte per al sistema del repartiment equitatiu proposat en aquesta resolució per als nous Estats membre. La Conferència Intergovernamental va proposar una nova distribució d'escons al Parlament, que va ser aplicat a les eleccions europees de 2004. El nombre màxim de membres (prèviament establert en 700) es va elevar a 732. El nombre de places assignades a 15 antics Estats membre s'ha reduït en 91 escons (de 626 a 535). Les 197 places restants es van repartir entre Estats membre antics i nous per prorrateig. Amb l'adhesió de Bulgària i Romania, l'1 de gener de

2007, el nombre d'escons al Parlament va passar provisionalment a 785 per a donar cabuda als membres d'aquests països.

Després de les eleccions del 2009, que es van celebrar entre el 4 i el 7 de juny, el nombre d'escons es va reduir a 736. Com el Tractat de Lisboa (que va entrar en vigor l'1 de desembre de 2009) havia fixat un nombre màxim de 751 eurodiputats al Parlament Europeu, que s'elevà temporalment a 754 fins a les properes eleccions, la legislatura 2009-2014 va unir 18 membres dels 736 elegits el juny de 2009, després de la ratificació per part dels Estats membre d'un Protocol d'esmena aprovat en el marc de la Conferència Intergovernamental celebrada el 23 de juny de 2010. Després de l'adhesió de Croàcia, l'1 de juliol de 2013, el nombre màxim de places passa temporalment a 766 en afegir els 12 membres d'aquest país que va entrar l'abril 2013 (amb l'article 19 de la llei pel que fa a les condicions d'adhesió de la República de Croàcia). Per a les eleccions del 2014, el nombre total d'escons es va reduir a 751. La distribució d'escons es revisarà per endavant per a les eleccions que se celebraran el 2019. A més, una possible retirada del Regne Unit de la Unió significaria la pèrdua de 73 escons, la qual cosa reduiria la mida total del Parlament Europeu.

L'augment gradual de les competències

La substitució de les aportacions dels Estats membre per recursos propis de la Comunitat va portar a la pròrroga dels poders pressupostaris del Parlament, la qual cosa va resultar en el Tractat de Luxemburg, signat el 22 d'abril de 1970. Mentre que el 22 de juliol de 1975 a Brussel·les es va signar un segon tractat sobre el mateix tema, per a reforçar els poders del Parlament. L'Acta Única reforça el paper del Parlament en determinades zones legislatives (procediment de cooperació) i presenta els Tractats d'Adhesió i Associació. El Tractat de Maastricht permet introduir el procediment de decisió conjunta per a determinades zones legislatives i ampliar el procediment de col·laboració a unes altres. Açò va marcar el començament de l'evolució del Parlament per a exercir un paper de colegislador.

Amb la concessió del poder per a aprovar la composició final de la Comissió, aquest va ser un pas important per a l'enfortiment del control polític del Parlament sobre l'executiu europeu. En estendre el procediment de codecisió per a la majoria de les àrees legislatives i la reforma del propi procediment, el Tractat d'Amsterdam confirma el paper del Parlament com un cos colegislador en peu d'igualtat amb el Consell. I en sotmetre la seua aprovació prèvia del nomenament del president de la Comissió, reforça encara més el seu control sobre l'executiu. El tractat de Niça va continuar ampliant l'abast del procediment de codecisió. El Tractat de Lisboa representa una ampliació important addicional de la sol·licitud de vot en el Consell per majoria qualificada (utilitzant un nou mètode des de l'1 de novembre de 2014, recollit en l'article 16 del TUE) com l'aplicació del procediment de codecisió, ara ampliada a unes 45 noves àrees legislatives.

El procediment de codecisió, que ara es coneix com el procediment legislatiu ordinari, es converteix en un sistema àmpliament utilitzat. No és un procediment de presa de decisions més, doncs cobreix temes especialment importants, com ara la política agrícola comuna i la política de Justícia i Seguretat o reforçar el paper del Parlament en la preparació de futures esmenes als Tractats (article 48 del TUE). Amb les eleccions europees, celebrades del 22 al 25 de maig de 2014, estava clar que el Parlament havia fet ús complet de les disposicions de l'article 14 del TUE, que afirma que: “el Parlament Europeu exercirà conjuntament amb el Consell les funcions legislatives i pressupostàries. Exercirà a més funcions consultives i de política del control, sota les condicions establertes en els Tractats. També ha d'elegir el president de la Comissió”. En les eleccions del 2014, els partits polítics europeus presenten als votants els “principals candidats” per al càrrec de president de la Comissió. Es pot argumentar que s'ha imposat la idea dels grans candidats ja que, finalment, va ser elegit com a president de la Comissió en la reunió de 22 d'octubre del 2014 el candidat que havia rebut el màxim suport a les eleccions al Parlament Europeu de maig del 2014.

Udo Bux

10/2017

B. LES COMPETÈNCIES DEL PARLAMENT EUROPEU

El Parlament Europeu reafirma el seu paper institucional en el desenvolupament de les polítiques europees a través de l'exercici de les seues funcions. La seua participació en el procés legislatiu, el seus poders pressupostaris i de control, la seua participació en la revisió dels tractats i el seu dret d'apel·lació al Tribunal de Justícia de la Unió Europea permetran fer respectar els principis democràtics a nivell europeu.

Fonaments jurídics

Articles 223 a 234 i article 314 del Tractat sobre el Funcionament de la Unió Europea (TFUE).

Objectius

El Parlament Europeu, com a institució que representa els ciutadans d'Europa, és la base democràtica de la Unió Europea. Per a garantir la legitimitat democràtica completa de la Unió, el Parlament ha d'estar totalment associat al procés legislatiu europeu i, en nom de la ciutadania, per a exercir el control polític sobre la resta de les institucions de la Unió.

Competències de caràcter constitucional i ratificació de l'Acta Única Europea (AUE)

La celebració de qualsevol tractat d'adhesió de nous Estats membre, així com tots els acords de col·laboració, requereixen el consentiment del Parlament. Aquest procediment també s'aplica, des de l'AUE, a convenis internacionals amb implicacions pressupostàries importants per a la Unió (en substitució del procediment de consulta creat el 1975) i, des del Tractat de Maastricht, els acords per a crear un marc institucional específic o que impliquen la modificació d'un acte adoptat d'acord amb el procediment de codecisió. Així mateix, des del Tractat de Maastricht, estan subjectes a l'Assentiment dels actes relatius al procediment electoral del Parlament. Des del Tractat d'Amsterdam, també es requereix el consentiment del Parlament, encara que el Consell va declarar que no hi ha un veritable risc que un Estat membre cometa un incompliment greu dels principis fonamentals de la Unió, abans de fer recomanacions o imposar sancions a l'Estat membre. I, al contrari, la revisió de l'Estatut dels membres del Parlament Europeu haurà de presentar-se a l'aprovació del Consell.

Des de l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa, el Parlament pot tenir la iniciativa per a revisar els tractats i haurà de tindre el dret a l'última paraula sobre la conveniència o no de convocar una convenció per a preparar una futura modificació dels tractats (article 48, paràgrafs 2 i 3, del Tractat sobre la Unió Europea, el TUE).

Participació en el procés legislatiu

El Parlament Europeu participa en l'adopció d'actes legislatius de la Unió en diferent mesura, segons la base jurídica de cada acte. El seu paper ha evolucionat progressivament d'una funció merament consultiva al procediment de codecisió, que el posa a la par amb el sistema legislatiu ordinari.

A. El Procediment de codecisió del Consell: A l'entrada en vigor del Tractat de Niça és el procediment de codecisió passat que s'aplica a 46 bases jurídiques en el Tractat Constitutiu de la Comunitat Europea (TCE). En principi, aquest procediment era al Parlament i al Consell en igualtat de condicions: si hi havia acord entre les dues institucions, l'acte s'adoptava en la primera o segona lectura; en cas contrari, l'acte únic es podria adoptar després d'un procés de conciliació amb èxit.

Amb el Tractat de Lisboa, el procediment de codecisió va començar a ser anomenat procediment legislatiu ordinari (article 294 del TFUE). Més de 40 noves polítiques foren regides per aquest procediment, en àmbits com la llibertat, la seguretat i la justícia, el comerç exterior, la política mediambiental i la política agrícola comuna (PAC).

B. El Procediment de Consulta. Aquest continua aplicant-se en l'àmbit dels articles 27, 41 i 48 del TUE i als de la fiscalitat, la competència, l'harmonització de la legislació no relacionada amb el mercat interior i a determinats aspectes de la política social.

C. Procediment de Cooperació (suprimit). Aquest procediment (antic article 252 del Tractat CE) va ser introduït primer i el Tractat de Maastricht va expandir-lo a pràcticament tots els àmbits legislatius en els quals el Consell va decidir per majoria. El procediment de cooperació requereix que el Consell prengui en consideració en la segona lectura les esmenes parlamentàries, adoptades per majoria absoluta, en la mesura que la Comissió haja acceptat, el que va significar l'inici de les potències reals legislatives del Parlament. Amb l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa, el procediment de cooperació va desaparèixer definitivament.

D. Dictamen conforme. Amb l'entrada en vigor del Tractat de Maastricht, el procediment d'opinió s'aplica a les escasses àrees legislatives en què el Consell va decidir per unanimitat i que, des del Tractat d'Amsterdam es van reduir als Fons Estructurals i de Cohesió. Sota el tractat de Lisboa, alguns nous espais han passat per sotmetre's a aquest procediment, ara conegut com el "procediment d'aprovació". Aquestes àrees inclouen els articles 7, 14, 17, 27, 48 i 50 del TUE, i els articles 19, 83, 86, 218, 223, 311 i 312 del TFUE, així com les mesures que el Consell ha d'adoptar quan es considera necessària l'acció de la Unió, llevat que els poders establerts en els Tractats donen poders d'acció necessària per a això (article 352 del TFUE).

E. Dret d'iniciativa. El Tractat de Maastricht també atorga al Parlament un dret d'iniciativa legislativa que era limitat, no obstant això, per a sol·licitar que la Comissió presentara una proposta. Aquest dret s'ha mantingut en el tractat de Lisboa (article 225 del TFUE) i s'ha desenvolupat amb més detall en un acord interinstitucional entre la Comissió i el Parlament.

Poders pressupostaris

El tractat de Lisboa eliminava la distinció entre la despesa no obligatòria i l'obligatòria, que posava el Parlament en condicions d'igualtat amb el Consell pel que fa al procediment pressupostari anual i que ara s'assembla al procediment legislatiu ordinari. El Parlament continua sent una de les dues branques de l'autoritat pressupostària (article 314 del TFUE). Participa en el procés pressupostari de la fase de preparació, especialment a l'establiment de les directrius generals i la naturalesa de les despeses. Definitivament, pot aprovar el pressupost i controlar-ne l'execució (article 318 del TFUE). També s'aprova la gestió en l'execució del pressupost (article 319 del TFUE). Finalment, el Parlament també ha de donar la seua aprovació al marc financer plurianual (article 312 del TFUE). El marc financer plurianual 2014-2020 ha estat el primer a prendre's d'acord amb les disposicions del TFUE.

Poders de l'executiu

El Parlament té diversos instruments de control: en concret, analitza l'informe general anual de la Comissió (article 233 del TFUE) i, juntament amb el Consell, monitoritza els delegats i la Comissió a l'aplicació dels actes legislatius (articles 290 i 291 TFUE).

A. Investidura de la Comissió. Des del 1981, el Parlament va adquirir l'hàbit d'“invertir” informalment en la Comissió per a elaborar-ne i aprovar-ne el programa. No obstant això, el Tractat de Maastricht (1992) va subordinar a l'aprovació prèvia del Parlament Estatal l'elecció del president i dels membres de la Comissió com a òrgan col·legiat. El Tractat d'Amsterdam va arribar més lluny, mitjançant la presentació en l'aprovació del Parlament del nomenament del president de la Comissió abans de l'elecció dels altres membres d'aquest.

El 1994, el Parlament va començar a organitzar audiències per a designar Comissaris. En virtut del Tractat de Lisboa, el candidat a la presidència de la Comissió hauria de ser seleccionat basat en els resultats de les eleccions europees.

B. Moció de censura. La possibilitat d'una moció de censura contra la Comissió (actualment article 234 del TFUE) existeix des del Tractat de Roma. El que necessita és ser aprovada per majoria de dos terços dels vots emesos, que representen, al mateix temps, la majoria dels membres que constitueixen el Parlament. Si la moció segueix endavant, la Comissió ha de dimitir en bloc. Només vuit mocions de censura han estat sotmeses a votació i cap no ha estat aprovada, però el nombre de vots de censura ha augmentat cada vegada. No obstant això, la darrera moció de censura (votada el 8 de juny de 2005) va tindre només 35 vots a favor, i 589 en contra més 35 abstencions.

C. Preguntes parlamentaries. Poden ser orals o escrites, preguntes amb o sense debat (article 230 del TFUE) o preguntes en torn. La Comissió i el Consell tenen l'obligació de respondre-hi.

D. Comissions d'investigació del Parlament. Aquest té la potestat d'establir comissions de recerca temporal que poden examinar presumptes infraccions o mala aplicació de la Llei de la Unió (article 226 del TFUE). Respecte a la política exterior i de seguretat comuna, en aquest camp el Parlament té dret a ser informat regularment i pot demanar preguntes o presentar recomanacions al Consell. És necessari consultar-li sobre els principals aspectes i les opcions fonamentals en la política exterior i la política de seguretat (PESC), segons l'article 36 del TUE. La implantació de l'acord interinstitucional sobre disciplina pressupostària i gestió financera (2006/C 139/01) també ha contribuït a la millora dels procediments de consulta en el marc de la PESC, almenys pel que fa als aspectes financers. Amb la creació de l'entrada de l'Alt Representant de la Unió per a Afers exteriors i política de seguretat s'incrementarà la influència del Parlament, perquè l'Alt Representant és al mateix temps el vicepresident de la Comissió.

E. Recursos jurídics davant el TJUE. El Parlament pot recórrer al Tribunal de Justícia de la Unió Europea en cas de violació del Tractat per una altra institució. Es té dret d'intervenció, el que significa que pot donar suport a una de les parts en qüestió particular. En particular, el Parlament va fer història quan va exercir aquest dret en el cas de la Isoglucose (sentència de 29 d'octubre 1980, 138 i 139/79), en la qual el tribunal va derogar un Reglament del Consell per haver fracassat en complir l'obligació de consultar el Parlament. En el marc del recurs per defecte (article 265 del TFUE), el Parlament pot interposar un recurs contra una institució davant el Tribunal de Justícia per violació del Tractat, com va passar, per exemple, en el cas 13/83, en el qual és condemnat el Consell Europeu per no haver pres les mesures relatives a la política comuna de transports. El Tractat d'Amsterdam faculta també el Parlament per portar una acció d'anul·lació d'un acte d'una altra institució, però només quan estava protegint les pròpies prerrogatives. Des del Tractat de Niça, el Parlament ja no ha de demostrar un interès particular i, per tant, ara està facultat per a iniciar procediments de la mateixa manera que el Consell, la Comissió i els Estats membre. A més, pot ser demandat en cas de recurs contra un acte adoptat d'acord amb el procediment de codecisió o quan un dels seus actes està destinat a produir efectes jurídics davant de tercers. L'article 263 del TFUE és el que confirma les sentències del Tribunal en aquesta matèria, casos 320/81, 294/83 i 70/88. El Parlament pot demanar una opinió prèvia del Tribunal de Justícia sobre la compatibilitat d'un acord internacional amb el Tractat (article 218 del TFUE).

També atén les sol·licituds quan els ciutadans de la UE exerceixen el seu dret de petició, en dirigir les seues peticions al president del Parlament Europeu (article 227 del TFUE). I amb la Iniciativa Ciutadana Europea al Parlament, sota els auspicis de la Comissió de Peticions, el Parlament organitza les audiències amb els organitzadors de les iniciatives ciutadanes europees registrades amb èxit. Respecte al Defensor del Poble Europeu, sota el Tractat de Lisboa s'estableix que el Parlament escull el defensor del poble europeu (article 228 del TFUE).

Petr Novak

10/2017

C. EL PARLAMENT EUROPEU: ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT

L'organització i el funcionament del Parlament Europeu es regeixen per les seues normes de procediment: Òrgans polítics, comissions, delegacions i grups polítics per a guiar les activitats dels Parlament.

Bases jurídiques

L'article 14 del Tractat sobre la Unió Europea (TUE) i els articles 223, 224, 226, 229, 231 i 232 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE); el Reglament del Parlament de Europa.

Membres i composició

A proposta del Parlament, el Consell Europeu va adoptar la Decisió de 2013/312/EEC, que fixa la composició del Parlament Europeu després de les eleccions del 2014. Com a resultat, el Parlament Europeu ara es compon de 751 membres, distribuïts entre els Estats membre següents: Alemanya, 96; França, 74; Itàlia i el Regne Unit, 73; Espanya, 54; Polònia, 51; Romania, 32; Holanda, 26; Bèlgica, Grècia, Hongria, Portugal i la República Txeca, 21; Suècia, 20; Àustria, 18; Bulgària, 17; Finlàndia, Dinamarca i Eslovàquia, 13; Croàcia, Espanya i Lituània, 11; Letònia i Eslovènia, 8; Xipre, Estònia, Luxemburg i Malta, 6. La Decisió 2013/312/EU aplica el principi de proporcionalitat, establert en l'article 14, apartat 2, primer subapartat del TUE. Per aquest motiu, els 751 escons es distribueixen segons la mida de la població de cada Estat membre.

Alguns Estats membre no hi estan d'acord i pretenen fomentar una major representació dels Estats membre menys poblats. La distribució d'escons es revisarà amb antelació abans de les eleccions que se celebraran el 2019. A més, una possible retirada del Regne Unit de la Unió deixaria lliures 73 escons, cosa que reduiria la mida total del Parlament Europeu. Després de cada elecció, el Parlament es reunirà sense haver de requerir prèviament el primer dimarts després de l'expiració d'un període d'un mes (Llei de 20 de setembre de 1976). Segons indica l'article 229, paràgraf primer, del TFUE, el Parlament també es reuneix cada any sense haver d'anomenar i citar en el segon dimarts de març.

Organització

A. El president. El president del Parlament (article 22) és elegit per un període renovable de dos anys i mig (article 19) entre els membres del Parlament. El president representa la cara de la institució a l'estranger i en les seues relacions amb les altres institucions de la Unió. Supervisa els debats en el Plenari i garanteix el compliment de les normes de procediment. A l'inici de les reunions del Consell Europeu, el president presenta el punt de vista del Parlament i els temes que desperten el seu interès pel que fa als punts inclosos en l'agenda i a altres qüestions. Una vegada el Parlament ha aprovat el pressupost de la Unió, el president signa i dóna caràcter executiu. Tant el president del Parlament com el president del Consell signen tots els actes legislatius adoptats en el procediment legislatiu ordinari. El president pot ser substituït per un dels catorze vicepresidents (article 23).

B. Plenari. El Plenari complet és el Parlament Europeu en el sentit estricte, i les seues sessions es duren a terme sota la presidència. Cada mes, excepte agost, es reuneix en sessió plenària d'Estrarburg durant una sessió plenària de quatre dies, de dilluns a dijous. També es fan sessions addicionals a Brussel·les. Les sessions es divideixen en períodes parcials de sessions (article 145, apartat 3). Els seients assignats als membres del Parlament es decideixen per afiliació política, d'esquerra a dreta, d'acord amb els presidents dels grups. El president obri la sessió i, de tant en tant, fa un homenatge o pronuncia un discurs sobre un tema determinat. La missió dels catorze vicepresidents és ajudar el president en aquest esforç, i poden ocupar la presidència. La Comissió Europea i el Consell de la Unió Europea participen en les sessions per tal de facilitar la cooperació entre les institucions en la presa de decisions. A petició del Parlament, també es pot demanar als representants d'ambdues institucions que facen declaracions o poden donar compte de les seues activitats.

C. Els òrgans polítics. Els òrgans polítics del Parlament són (article 24: el president i els catorze vicepresidents), la Conferència de Presidents (article 26: el president i els presidents dels grups polítics), els cinc qüestors (article 28: responsable d'assumptes econòmics i administratius que afecten els membres), el Comitè de la Conferència de Presidents (article 29) i la Delegació de la Conferència de Presidents (article 30). La durada del mandat del president, els vicepresidents i els qüestors, així com el mandat de la Comissió de Presidents i la Delegació, és de dos anys i mig (article 19).

D. Comissions i delegacions. Els membres s'organitzen en 20 comissions i dues subcomissions, 39 delegacions (Delegació Interparlamentària i delegacions conjuntes parlamentàries, comitès, comissions parlamentàries per a cooperació i assemblees parlamentàries multilaterals). El Parlament també pot enviar una delegació a l'Assemblea conjunta en el marc de l'acord entre els Estats d'Àfrica, el Carib i el Pacífic (ACP) i la UE. També pot establir comissions especials (article 197) o comissions d'investigació (article 226 del TFUE i article 198). Sobre la base de l'article 204, cada Comitè o delegació pot triar una comissió oficial pròpia, constituïda per un president i quatre vicepresidents.

E. Grups de polítics. Els membres no estan organitzats per les delegacions nacionals, sinó en grups transnacionals segons les seues afinitats polítiques. Segons la normativa, un grup polític consisteix en membres elegits en almenys una quarta part dels Estats membre i té com a mínim 25 membres (article 32). Els grups polítics fan regularment reunions durant la setmana anterior a la sessió plenària i durant aquesta, així com seminaris per a determinar els principis fonamentals del seu treball. Alguns grups polítics corresponen a partits polítics supranacionals presents en la base de la Unió.

F. Partits europeus. El partits polítics al Parlament Europeu advoquen per la creació d'un entorn favorable al desenvolupament continu dels fonaments dels partits polítics europeus, inclosa l'adopció d'una legislació marc. L'article 224 del TFUE constitueix una base jurídica per a l'adopció, d'acord amb el procediment legislatiu ordinari, d'un Estatut per als partits

polítics a nivell europeu i de les regles sobre el seu finançament. La majoria dels partits polítics hauria estat fundada sobre la base de la regulació (EU, Euratom) núm. 1141 / 2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 22 d'octubre 2014, en l'Estatut i el finançament dels partits polítics europeus i dels fonaments polítics a Europa, cosa que també ofereix la possibilitat de finançament, donat que els fonaments polítics admeten els seus respectius partits a través d'activitats formatives i de recerca.

Els grups de partits polítics europeus existents actualment són: el Partit Popular Europeu (PPE), el Partit Socialista Europeu (PES), l'Aliança dels Lliberals i Demòcrates per Europa (ALDE), el Partit dels Verds Europeu (PVE), l'Aliança dels Conservadors i Reformistes Europeus (ACRE), l'Esquerra Europea (EL), Europeus Units per la Democràcia (EUD), el Partit Demòcrata Europeu (PDE), l'Aliança Lliure Europea (ALE), l'Aliança Europea per la Llibertat, l'Aliança Europea dels Moviments Nacionals (AEMN), el Moviment Polític Europeu Cristià (MPCE) i l'Aliança per la Democràcia Directa a Europa (ADDE). Aquestes associacions supranacionals treballen en estreta col·laboració amb els corresponents grups polítics en el cor del Parlament Europeu. Entre el Parlament i les bases polítiques europees més importants hi ha els següents: el Centre Wilfried Martens d'Estudis Europeus, la Fundació pels Estudis Europeus Progressistes, l'European Liberal Forum Foundation, la Fundació Europea Verda, l'Institute for Democratic Changes i la Fundació per a la Reforma Europea.

G. El secretari general del Parlament. La Secretaria General del Parlament Europeu està encapçalada pel secretari general, que és nomenat per la Taula (article 222). La taula també estableix la composició i organització de la Secretaria General: actualment es compon de dotze direccions generals i el servei jurídic. La seua funció és especialment legislativa, a més de coordinar i organitzar les sessions plenàries i reunions. A més, assisteix els eurodiputats amb cossos parlamentaris tècnics, legals i especialitzats, per tal d'ajudar-los a l'exercici dels seus mandats. La Secretaria facilita la interpretació i traducció per a totes les reunions i els documents oficials.

Funcionament

Sota el Tractat, el Parlament organitza la seua activitat de forma autònoma. Estableix el seu propi Reglament intern per majoria dels membres que el formen (article 232 del TFUE). Llevat que es diga una altra cosa en els Tractats, el Parlament decideix per majoria dels vots emesos (article 231 del TFUE). A més de decidir l'ordre del dia de les sessions parcials, es dediquen principalment a l'adopció d'informes de comitès parlamentaris, preguntes a la Comissió i el Consell, debats tòpics i urgents, i declaracions de la Presidència. Les reunions de les comissions i les sessions plenàries són públiques i es trameten a través d'Internet.

Seus o llocs de treball

Des del 7 de juliol de 1981, el Parlament ha adoptat diverses resolucions sobre la seua seu en les quals va demanar que els governs dels Estats membre compliren l'obligació prevista en els tractats d'establir una seu per a les institucions. Durant un llarg període de temps, el Parlament va aprovar un conjunt de decisions sobre l'organització i la seua seu (és a dir, Luxemburg, Estrasburg i Brussel·les). En el Consell Europeu d'Edimburg de l'11 i 12 de desembre de 1992, els governs dels Estats membre arribaren a un acord sobre les seus de les institucions pel qual:

1. el Parlament amb seu a Estrasburg, on se celebren els 12 períodes parcials, mensualment, incloent-hi la sessió que va aprovar la decisió sobre el pressupost anual de la Unió;
2. els períodes parcials de reunions addicionals es fan en les sessions de Brussel·les; així com els comitès parlamentaris, que també es reuneixen a Brussel·les;
3. mentre que el Secretari del Parlament i el seu servei de suport encara estan situats a Luxemburg.

Aquesta decisió va provocar crítiques del Parlament. No obstant això, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (judici de l'1 d'octubre 1997, cas C-345/95) va confirmar que la seu del Parlament hauria d'establir-se d'acord amb el que actualment diu l'article 341 del TFUE. El contingut de la decisió es va incloure en el Tractat d'Amsterdam en forma d'un protocol annex al Parlament.

Encara que es puguen lamentar aquestes decisions, el Parlament ha estat forçat a desenvolupar en conseqüència el seu calendari anual sobre la base d'una proposta de la Conferència del President. En general, el Parlament té dotze sessions parcials a l'any a Estrasburg per un període de quatre a sis dies, i de dos dies a Brussel·les. Alguns eurodiputats han posat en marxa diverses iniciatives per a evitar la reunió a Estrasburg. Per exemple, per al 2012 va ser adoptat un horari que incloïa dos períodes parcials de sessions de dos dies en la mateixa setmana del mes d'octubre a Estrasburg, el que redueix el temps a quatre dies de reunió total a aquesta ciutat. No obstant això, seguint una queixa de França, el Tribunal de Justícia va decidir que dues sessions parcials completaven els períodes requerits (cas C-237/11) d'acord amb les decisions preses. Amb l'article 229 del TFUE, el Parlament pot organitzar sessions parcials extraordinàries a petició de la majoria dels membres que el formen o a petició del Consell o de la Comissió.

El 18 de desembre de 2006, el Parlament va celebrar per primera vegada una sessió complementària plenària a Brussel·les, immediatament després del Consell Europeu de 14 i 15 de desembre de 2006. Des de llavors, s'ha convertit en una pràctica de seguiment immediat de les reunions del Consell Europeu.

Composició del Parlament per grups i per Estats membre

Es pot accedir a una taula amb una visió general dels grups polítics i la seua composició a través de l'enllaç següent:

<<http://www.europarl.europa.eu/meps/es/crosstable.html>>

1. Resolució del Parlament Europeu, del 13 de març de 2013, sobre la composició del Parlament Europeu amb vista a les eleccions del 2014 (textos adoptats, P7_TA 2013/0082).

2. Acte de 20 de setembre de 1976, relativa a l'elecció dels membres del Parlament Europeu per sufragi universal directe, OJ L 278, 8.10.1976.

3. El nombre de membres dels comitès es troba en l'apartat 1 de la resolució del Parlament Europeu, del 2 de juliol de 2014, sobre la composició numèrica de les comissions legislatives permanents (textos adoptats, P8_TA 2014/0001).

4. També cal referir-se a l'Acord de Cotonou, revisat a Ouagadougou el 22 de juny del 2010, article 17.

Udo Bux

10/2017

D. EL PARLAMENT EUROPEU: MODALITATS D'ELECCIÓ

El tràmits per a les eleccions al Parlament Europeu es regeixen per les lleis de la Unió, definint estàndards comuns per a tots els Estats membre tant per a les disposicions nacionals específiques com per a les que varien d'un Estat a un altre. Es tracta de normes comunes per a establir el principi de representació proporcional i de certes incompatibilitats amb el mandat del membre del Parlament Europeu. Moltes altres qüestions importants, com el sistema electoral específic utilitzat o el nombre de circumscripcions, estan regulats per lleis nacionals.

Base Jurídica

Article 14 del Tractat de la Unió Europea (TUE) i articles 20, 22 i 223 del Tractat sobre el Funcionament de la Unió Europea (TFUE).

Acta de 20 de setembre de 1976, relativa a l'elecció dels membres del Parlament per sufragi universal directe.

I la Decisió 2002/772/CE, Euratom, del Consell de 25 de juny de 2002 i de 23 de setembre de 2002, pel qual es modifica l'Acta de normes comunes.

A. Principis. Si bé els Tractats estipulaven inicialment que el Parlament Europeu estava format pels membres designats pels Parlaments nacionals, també va predir que, posteriorment, seria elegit per sufragi universal directe. La Junta ha aplicat aquesta disposició abans de les primeres eleccions del 1979 a través de la Llei de 20 de setembre de 1976, sobre l'elecció dels diputats al Parlament Europeu per sufragi universal directe, la qual cosa ha modificat profundament la posició institucional del Parlament Europeu i constitueix el document fundacional d'una Unió més democràtica.

El 1992, el Tractat de Maastricht estableix que s'han de celebrar les eleccions d'acord amb un procediment uniforme, segons una proposta feta pel Parlament Europeu i adoptada per unanimitat en el Consell. No obstant això, com que el Consell no ha pogut arribar a un acord en qualsevol de les propostes, el Tractat d'Amsterdam ha introduït la possibilitat dels "principis comuns" per a resoldre ho. La Decisió 2002/772/CE Euratom del Consell modifica consegüentment l'Acta del 1976, en introduir els principis de representació proporcional i incompatibilitat entre els mandats nacionals i la Unió. Amb el Tractat de Lisboa, el dret a vot passiu ha adquirit el rang de dret fonamental (article 39 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea).

B. Aplicació. Disposicions comunes en vigor:

1. Dret a votar i ser votats dels no-nacionals. L'article 22, apartat 2, del TFUE estableix que "tots els ciutadans de la Unió residents en un Estat membre del qual no s'és nacional tindran dret a ser electors i elegibles en les eleccions al Parlament Europeu a l'Estat membre en el qual es resideix". Les modalitats d'exercici d'aquest dret van ser adoptades en virtut de la Directiva 93/109/CE, de conformitat amb l'article 6 de la Directiva 93/109/CE del Consell, modificada pel Consell amb la Directiva 2013/1/EU, on diu que: "Tots els ciutadans de la Unió residents en un Estat membre sense importar la seua nacionalitat i que, per decisió judicial o administrativa de caràcter individual, sempre que siga per resolució davant els tribunals, hagen estat privats del dret a mantenir-se com a candidat en virtut de la legislació de l'Estat membre de residència o bé de l'Estat membre d'origen, es veuran privats de l'exercici d'aquest dret a l'Estat membre de residència per a les eleccions al Parlament Europeu".

2. Sistema electoral. Els membres del Parlament podran ser escollits de llistes o mitjançant el vot personal transferible, pel sistema proporcional (article 1 de la Decisió 2002/772/CE, Euratom del Consell).

3. Incompatibilitats. Segons l'article 7 de la Llei de 1976 (modificada per la Decisió 2002/772/CE, Euratom del Consell, de 25 de juny de 2002 i de 23 de setembre de 2002), la qualitat de membre del Parlament Europeu és incompatible amb la de membre del govern

d'un Estat membre, membre de la Comissió, jutge, advocat general o registrador del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, membre del Tribunal de Comptes, del Comitè Econòmic i Social Europeu, dels comitès o uns altres organismes establerts d'acord amb els Tractats per a la gestió del fons de la Unió o l'actuació d'una tasca directa i permanent de gestió administrativa i membre del Consell, Comitè de gestió o personal del Banc Europeu d'Inversió, així com l'estatus d'oficial o un altre servent en actiu de les institucions de la Unió o de les agències especialitzades en aquesta. Posteriorment, es van establir unes altres incompatibilitats, com la de membre del Comitè Europeu de les Regions, el 1997 i el 2002, membre del Comitè Executiu del Banc Central Europeu, Defensor del Poble Europeu i, sobretot, dels parlaments nacionals.

C. MODALITATS SUBJECTES A LA LLEI NACIONAL

A més d'aquestes normes comunes, les modalitats electorals es regeixen per les disposicions nacionals que poden variar considerablement, motiu pel qual el sistema electoral es pot considerar un sistema electoral polimòrfic.

a) Sistema electoral i llistats. D'acord amb la Decisió del Consell 2002, tots els Estats membre haurien d'implementar un sistema basat en la representació proporcional. Els Estats membre poden establir un llistat mínim, que no pot superar el 5%, per a l'assignació d'escons (bis de l'article 2). Diversos Estats membre apliquen un llistat, que és el 5% (segons el districte) com ara la República Txeca, França, Lituània, Hongria, Polònia, Romania i Eslovàquia; el 4% a Itàlia, Àustria i Suècia; el 3% a Grècia; i l'1,8% a Xipre.

b) Divisió en circumscripcions electorals. En les eleccions europees, la majoria dels Estats membre funcionen com a circumscripcions. No obstant això, cinc Estats membre (Bèlgica, Irlanda, França, Itàlia i el Regne Unit) han dividit el seu territori nacional en diverses circumscripcions regionals. Hi ha grups de circumscripcions que són d'interès purament administratiu o que només serveixen per a les llistes de distribució dels partits, com a Holanda (19), Alemanya (16, només per la CDU/CSU) i Polònia (13).

c) Suffragi actiu. La majoria legal d'edat a efectes electorals és 18 anys en tots els Estats membre, excepte a Àustria (on és de 16 anys d'edat). En quatre Estats membre (Bèlgica, Grècia, Xipre i Luxemburg) el vot és obligatori per a la ciutadania i per als ciutadans no nacionals de la Unió que estan inscrits o registrats al país.

1. Vot d'estrangers al país d'acollida. Tot ciutadà de la Unió resident en un Estat membre, del qual no és nacional, té dret a vot en les eleccions al Parlament Europeu a l'Estat membre en el qual resideix, sota les mateixes condicions que els ciutadans d'aquest Estat (article 22 de el TFUE). No obstant això, el concepte de residència difereix encara d'un Estat membre a un altre. En alguns països (Alemanya, Estònia, França, Polònia, Romania,

Eslovènia o Finlàndia) es requereix que els votants tinguen el domicili o la residència habitual en territori electoral; uns altres (Dinamarca, Irlanda, Grècia, Xipre, Luxemburg, Eslovàquia, Suècia i el Regne Unit) exigeixen que resideixen en el país de manera regularitzada; i hi ha aquells que requereixen la inscripció en el cens de població on viuen (Bèlgica i la República Txeca). Per ser elegible i votar a la República Txeca, Xipre i Luxemburg, els ciutadans de la Unió també han de complir el requisit d'un període mínim en el país.

2. *Vot dels nacionals no residents en el seu país d'origen.* En el Regne Unit, els ciutadans residents a l'estranger sols tenen dret de vot si compleixen certes condicions. Bèlgica i Grècia van concedir el dret de vot només a aquells dels seus nacionals no residents que viuen en un altre Estat membre. Mentre que Dinamarca i Itàlia han limitat el dret a vot de nacionals no residents per categories específiques si viuen en un país tercer. Alemanya dóna dret a vot a les eleccions al Parlament Europeu als ciutadans que hagen residit en un altre país de la Unió durant almenys tres mesos, sempre que estiga inscrit en el cens alemany. A Bulgària, Irlanda i Eslovàquia, es reserva el dret a vot dels ciutadans de la Unió que tenen el domicili en territori nacional. El fet que certs estrangers puguin votar en el seu país d'acollida i que també puguin fer-ho com estrangers en el seu país d'origen pot conduir a l'abús (doble vot, que és un delictes en alguns Estats membre). No obstant això, continua sent difícil fer complir la llei a causa de la manca de reconciliació de dades entre les autoritats electorals dels Estats membre.

d) El dret de sufragi passiu. És el dret com a candidat a les eleccions al Parlament Europeu en qualsevol Estat membre de residència, i suposa també una aplicació del principi de no-discriminació entre nacional i no nacional, així com un corollari del dret de lliure circulació i residència. Qualsevol persona que siga un ciutadà de la Unió que no ha adquirit la nacionalitat de l'Estat membre de residència, i que reuneix les condicions a les quals fa referència la legislació d'aquest últim la qual cosa li confereix el dret a presentar-se com a candidat dels seus nacionals, pot exercir el seu dret de mantenir-se com a candidat a l'Estat membre de residència a les eleccions al Parlament Europeu, sempre que això no signifiqui que és desposseït dels drets (article 3 de la Directiva 93/109/CE del Consell). A més del requisit de la nacionalitat d'un Estat membre, un requisit comú a tots els Estats membre (excepte al Regne Unit, on determinats ciutadans de la Commonwealth també poden concórrer com a candidats a les eleccions al Parlament Europeu), les condicions per a exercir el dret de sufragi passiu varia segons el país. Ningú no pot ser candidat en més d'un Estat membre en la mateixa elecció (article 4 de la Directiva 93/109/CE del Consell). L'edat mínima com a candidat a les eleccions és 18 anys en la majoria dels Estats membre, excepte a Bèlgica, Bulgària, República Txeca, Estònia, Irlanda, Xipre, Letònia, Lituània, Polònia i Eslovàquia (21), Romania (23) i Grècia i Itàlia (25).

e) Modalitats dels candidats. En diversos Estats membre (República Txeca, Dinamarca, Alemanya, Grècia, els Països Baixos i Suècia) només podran presentar-se els nominats per

les organitzacions comparables a partits polítics o els partits polítics. En tots els altres Estats membre, és suficient recollir una certa quantitat de signatures o l'agrupació d'un nombre de votants per a presentar una candidatura; i, en alguns casos, també es requereix un dipòsit de seguretat. El Consell Europeu, el 28 de juny de 2013, va aprovar la Decisió 2013/312/EU, per la qual s'estableix la composició del Parlament Europeu i com han d'assignar els 751 escons previstos en l'article 14, apartat 2 del Tractat de la UE aplicant el principi de proporcionalitat, amb la disminució de la representació corresponent a cadascun dels Estats membre.

f) Data de les eleccions. Segons els articles 10 i 11 de la Llei de 1976, modificada per la decisió 2002/772/CE, Euratom del Consell, les eleccions al Parlament Europeu tindran lloc en el termini del dijous al matí i finalitzen el primer diumenge següent. Cada Estat membre determina les dates i hores. El 1976, el Consell, actuant per unanimitat i després de consultar el Parlament Europeu, va situar el període electoral per a les primeres eleccions de 1979. Les eleccions que van seguir el 1979 es van celebrar en el mateix període de l'any anterior, en el termini de cinc anys referit en l'article 5 de la Llei. Pel que fa a les eleccions del 2014, el Consell, per a la seua decisió de 14 de juny de 2013, va modificar les dates, que va posar inicialment el juny, establint maig del 22 al 25, per a evitar així la coincidència amb la festa de Pentecosta i d'acord amb la següent la disposició en l'article 11: "Si resulta impossible de celebrar les eleccions [...] Durant aquest període, per unanimitat i després de consultar el Parlament Europeu, el Consell determina que serà com a mínim un mes abans que el final del període quinquennal referit en l'article 5, o un altre període electoral que pot ser anterior en dos mesos com a màxim o més tard en un termini d'un mes màxim, a resultes de l'aplicació de l'apartat anterior". Les pròximes eleccions se celebraran en el mateix període de l'any passat, en el període de cinc anys (article 10 de la Llei de 1976).

g) Llibertat de l'elector en relació amb l'ordre de candidats. En la majoria dels Estats membre, els votants podran emetre el vot preferencial d'alterar l'ordre dels noms en una llista. No obstant això, en nou Estats membre (Alemanya, Estònia, Grècia, Espanya, França, Hongria, Portugal, Romania i el Regne Unit), les llistes són tancades (sense vot preferent). A Luxemburg, es pot votar fins i tot els candidats que pertanyen a diferents llistes, mentre que a Suècia els votants poden afegir o suprimir noms d'una llista. Irlanda, Irlanda del Nord i Malta prefereixen votar les llistes de candidats per ordre de preferència (vot únic intransferible).

h) Validació de resultats i normes de la campanya electoral. Els Parlaments nacionals de Dinamarca i Luxemburg validen els resultats de les eleccions. A Eslovènia, l'Assemblea Nacional confirma l'elecció dels diputats al Parlament Europeu. A Alemanya, el president de la Junta electoral federal publica els resultats finals al dia després de les eleccions. A Bèlgica, la República Txeca, Estònia, Irlanda, Itàlia, Àustria, Eslovènia, Finlàndia i el Regne Unit, aquesta àrea és competència dels tribunals, de la mateixa manera que a Alemanya si la decisió parlamentària és discutida. A Espanya, la Junta Electoral Central realitza la validació de l'escrutini. Als Països Baixos, Portugal i Suècia una Comissió de validació duu a terme aquesta tasca. En la majoria dels Estats membre, les regles sobre les campanyes electorals

(finançament autoritzat, horaris d'emissió de la campanya i publicació dels resultats de les enquestes) són les mateixes que les aplicades en les eleccions nacionals. Sota l'article 4 del Reglament del Parlament Europeu i els articles 5 i 13 de la Llei de 1976, els membres del Parlament són elegits per un mandat de cinc anys, que comença amb l'obertura de la primera sessió després de cada elecció. Després de les eleccions del 2014, aquesta obertura es va celebrar el dimarts 1 de juliol de 2014.

i) Atribució de les places que queden vacants en el transcurs de la legislatura. En diversos Estats membre (Dinamarca, França, Croàcia, Itàlia, Luxemburg, els Països Baixos, Àustria, Portugal, Finlàndia i el Regne Unit), les places vacants s'han atribuït als primers candidats no elegits de la mateixa llista (en el seu cas, després d'un ajustament per a reflectir els vots obtinguts per les candidatures). A Bèlgica, Alemanya, Irlanda i Suècia, les places s'han atribuït als candidats suplents. A Alemanya i Espanya, en cas de manca d'alternatives, es té en compte l'ordre dels candidats en les llistes. A Grècia, les places s'han atribuït al suplent de la mateixa llista, i si no hi ha un nombre suficient de candidats, se celebren eleccions. En alguns Estats membre, com ara Àustria, els membres del Parlament Europeu tenen el dret de retornar al Parlament nacional quan el motiu de la seua partida ha deixat d'existir.

Paper del Parlament Europeu

Des de la dècada dels seixanta del segle passat, el Parlament Europeu s'ha pronunciat repetidament sobre temes relacionats amb la legislació electoral i ha presentat propostes com l'article 138 del Tractat Constitutiu de la Comunitat Europea. La manca d'un procediment genuïnament uniforme per a les eleccions al Parlament Europeu il·lustra la dificultat de conciliar diferents tradicions nacionals. El Tractat d'Amsterdam va oferir la possibilitat d'adoptar els principis comuns, cosa que li permet superar aquestes dificultats, encara que siga només parcialment. La intenció a què es refereix l'article 223 del TFUE és la d'adoptar un procediment uniforme, cosa que requereix l'aprovació del Parlament Europeu, i que encara no ha esdevingut realitat. L'esforç constant del Parlament per a modernitzar i "europeïtzar" el procediment electoral comú va agafar cos el 1997 en una proposta per a un procediment electoral uniforme amb les línies generals establertes en la decisió del Consell de 2002. Encara és objecte de debat la proposta de circumscripció electoral europea (crear una sola circumscripció europea per a l'assignació del 10% dels escons).

El 22 de novembre de 2012, el Parlament Europeu va aprovar una resolució que insta els partits polítics europeus a designar els candidats al càrrec de president de la Comissió, amb la finalitat de reforçar la legitimitat política tant del Parlament com de la Comissió. Aquestes modalitats es van aplicar abans de les eleccions del 2014, a les quals per primera vegada es van presentar els principals candidats. Finalment, sobre la base dels resultats de les eleccions

del 2014, un d'aquests candidats, Jean-Claude Juncker, fou elegit president de la Comissió pel Parlament Europeu, el 22 d'octubre 2014.

El 2003 es va crear un sistema de finançament de partits polítics europeus que també permet l'establiment de fonaments polítics a nivell de la Unió (Reglament EU, Euratom núm. 1141/2014 de 22 d'octubre 2014, sobre l'Estatut i el finançament dels partits polítics europeus i els fonaments polítics europeus).

Udo Bux

10/2017

E. EL PARLAMENT EUROPEU: RELACIONS AMB ELS PARLAMENTS NACIONALS

http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.5.html

L'avanç de la integració europea ha suposat la modificació del paper dels Parlaments nacionals. S'han creat diversos instruments de cooperació entre el Parlament Europeu i els Parlaments nacionals, per tal de garantir un control efectiu i democràtic de la legislació europea en tots els nivells. Les disposicions introduïdes pel Tractat de Lisboa han reforçat aquesta tendència.

Base jurídica

Article 12 i Protocol núm. 1 sobre el paper dels Parlaments nacionals de la Unió Europea des del Tractat de la Unió Europea (TUE).

Objectius

A. Justificació de la cooperació. El procés d'integració europea implica inherentment la transferència d'alguns poders que solien exercir els governs nacionals a institucions amb poders de decisió, així que ha disminuït el paper dels Parlaments com a autoritat legislativa, pressupostària i de control de l'Executiu. El traspàs de nombroses competències nacionals a la Unió ha estat essencialment en nom del Consell, mentre que el Parlament Europeu no ha rebut tots els poders que hauria permès que exercira plenament el seu paper parlamentari en els afers europeus. Tant els Parlaments nacionals com el Parlament Europeu acusen un dèficit democràtic resultant i junts tracten de reduir-lo. Els Parlaments nacionals consideren que un major control nacional sobre les activitats europees dels seus governs i l'apropament al Parlament Europeu pot ser un mitjà adequat per a recuperar el pes perdut, la influència i per a garantir junts aquella construcció europea basada en principis democràtics. El Parlament

Europeu, per la seua banda, ha adoptat una posició que normalment es basa en el concepte que el manteniment de relacions poderoses amb Parlaments nacionals contribueix a enfortir la seua legitimitat i acostar Europa als ciutadans.

B. Evolució del context de la cooperació. El paper dels Parlaments nacionals s'ha debilitat a mesura que ha avançat la integració europea: els poders de la Comunitat (i, més tard, de la Unió) s'han incrementat a àrees d'especialització i s'han anat ampliat. La majoria ha esdevingut la norma del Consell i han augmentat, per tant, els poders legislatius del Parlament Europeu. Fins al 1979, entre el Parlament Europeu i els Parlaments nacionals romanien llaços irrompibles, ja que els parlamentaris eren nomenats entre els membres dels Parlaments nacionals. Les eleccions al Parlament Europeu per sufragi universal directe van trencar aquests llaços i durant deu anys no hi va haver pràcticament cap relació. La necessitat de restablir els llaços se sentia des del 1989, quan van iniciar-se contactes per a intentar substituir els antics enllaços orgànics. El Tractat de Maastricht va contribuir a aquesta tasca amb dues declaracions, que preveu en particular: el respecte a la participació dels Parlaments nacionals en les activitats de la Unió (ha de ser informat pels seus governs respectius de les propostes legislatives de la Unió "a temps" i, si s'escau, celebrar conferències comunes) i la promoció de la cooperació entre el Parlament Europeu i els Parlaments nacionals a través de la intensificació dels contactes, l'intercanvi d'informació, l'organització de reunions periòdiques i finalment la concessió d'instal·lacions recíproques. Més recentment, els Parlaments nacionals han assumit un cert control sobre l'acció de governs europeus, o bé després de les reformes constitucionals, sota compromisos governamentals o a través de la modificació dels seus propis mètodes de treball, així com la interpretació de les normes constitucionals nacionals pels Tribunals Constitucionals d'alguns Estats membre. Els comitès especialitzats en afers europeus han tingut un paper fonamental en aquesta evolució i cooperació amb el Parlament Europeu.

El Protocol sobre el paper dels Parlaments nacionals, annex al Tractat d'Amsterdam, va ser una de les principals participacions dels Parlaments nacionals en les activitats de la Unió i es preveia una transmissió més ràpida dels documents de recerca i les propostes legislatives de la Comissió, que permeteren als Parlaments nacionals examinar-los abans que el Consell adopte una Decisió. Els Parlaments nacionals també van influir en els debats de la Convenció sobre el futur d'Europa i foren objecte d'un dels seus onze grups de treball. El maig de 2006, la Comissió va acordar transmetre totes les noves propostes i documents de consulta als Parlaments nacionals. Amb el Tractat de Lisboa, aquest "diàleg polític" s'ha convertit en una obligació legal per a la Comissió. El Tractat sobre el Funcionament de la Unió Europea (TFUE) també garanteix un dret a la informació més àmplia als Parlaments nacionals per part de les institucions europees, així com l'obligació de transmetre tots els actes legislatius en un esborrany i la sol·licitud d'adhesió al Tractat de Lisboa.

La Unió finalment ha introduït un sistema d'alerta, és a dir, un mecanisme per tal que els Parlaments nacionals puguin vigilar el compliment del principi de subsidiarietat en propostes

legislatives (Protocol núm. 1 en el paper dels parlaments nacionals de la Unió Europea i el Protocol núm. 2 sobre l'aplicació dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat). D'altra banda, el Tractat estableix la possibilitat de bloquejar les propostes de la Comissió per la majoria de les cambres legislatives. No obstant això, la decisió final correspon a les autoritats legislatives (Parlament i Consell). Aquest mecanisme ha servit tres vegades des de l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa: maig de 2012, per a la proposta per una regulació del Consell sobre l'exercici del dret a adoptar mesures de conflicte col·lectiu en el context de la llibertat d'establiment i la lliure prestació de serveis (conegut com a "Monti II"); l'octubre de 2013, a la proposta per a un Reglament sobre la creació d'un Fiscal Europeu, i el maig de 2016, per a la revisió de la Directiva sobre els treballadors desplaçats. El Tractat també conté articles nous que aclareixen el paper dels Parlaments nacionals en el marc de la nova configuració institucional de la Unió (articles 10 i 12 del TUE). Des del començament de la crisi del deute sobirà de la Unió, el març de 2010, ha estat determinant el paper dels Parlaments nacionals de la zona euro en el context de l'aprovació o modificació de paquets de rescat, destacant la importància de l'estreta cooperació i l'intercanvi d'informació entre els Parlaments nacionals i el Parlament Europeu. El Tractat d'Estabilitat, Coordinació i Governança Econòmica i Monetària, que va entrar en vigor el gener del 2013, ofereix en el seu article 13 la col·laboració específica entre el Parlament Europeu i els Parlaments nacionals per a exercir el control parlamentari sobre la governança econòmica i financera.

Resultats: instruments de cooperació

A. Conferència de presidents de les Assemblees Parlamentàries de la Unió Europea. Van ser instituïdes des del 1981, seguint les reunions organitzades el 1963 i el 1973. En aquestes conferències, que es van celebrar, en principi, cada dos anys, es reuneixen els presidents dels Parlaments nacionals i el president del Parlament Europeu. Estan preparades per a les reunions dels secretaris generals i per a tractar qüestions específiques relacionades amb la cooperació entre els Parlaments nacionals i el Parlament Europeu. Amb els anys, els presidents s'han reunit amb periodicitat anual. Des del 1995, el Parlament Europeu manté relacions estretes amb els Parlaments dels països associats i els països candidats per a l'adhesió. Els presidents del Parlament Europeu i aquests parlaments es reuneixen de forma regular per a discutir estratègies d'adhesió i uns altres temes d'actualitat.

B. Centre Europeu de Recerca i Documentació Parlamentària. La Gran Conferència a Viena el 1977 va establir el Centre Europeu de Recerca i Documentació Parlamentària (ECPRD). El centre és una xarxa de documentació i serveis d'investigació, que coopera estretament per a facilitar l'accés a la informació (incloent-hi bases de dades nacionals i europees) i coordinar la recerca per evitar la duplicació. També centralitza i difon estudis, i ha creat un lloc web destinat a millorar l'intercanvi d'informació. Mitjançant el seu anuari, facilita contactes entre els diferents serveis d'investigació dels Parlaments membres. El Parlament Europeu i

l'Assemblea Parlamentària del Consell d'Europa tracten conjuntament amb la seua administració. El centre reuneix els Parlaments dels Estats membre de la Unió i del Consell d'Europa, i els serveis estan també disponibles pels Parlaments dels Estats que participen en l'Assemblea Parlamentària dels observadors del Consell d'Europa.

C. Conferència dels parlaments de la Comunitat. La idea d'aquest Congrés va agafar forma a Roma el 1990 amb el nom de "Sessió Europea". Aquesta conferència es va centrar en el futur de la Comunitat, les implicacions de la CE i els Estats membre de les propostes relatives a la unió econòmica i monetària, i la unió política i, més concretament, el paper dels Parlaments nacionals i del Parlament Europeu. Es va reunir amb 258 participants (173 dels Parlaments nacionals i 85 del Parlament Europeu). La iniciativa no ha tingut cap continuïtat.

D. Conferència de les entitats especialitzades en afers europeus (COSAC). Aquesta conferència, proposada inicialment pel president de l'Assemblea Nacional francesa, es reuneix cada sis mesos des del 1989, amb els òrgans de Parlaments nacionals especialitzats en afers de la Unió i sis membres del Parlament Europeu. Quan es convoca cada conferència, es tracten temes relacionats amb la integració europea, que el Parlament del país que té la presidència del Consell elabora conjuntament amb el Parlament Europeu i els Parlaments de la troica de la Presidència. La COSAC no és un òrgan de decisions, sinó de consulta i coordinació, que adopta posicions per consens. El Protocol sobre el paper dels Parlaments nacionals de la Unió Europea disposa expressament que COSAC pot dirigir a les institucions de la Unió Europea qualsevol aportació que es consideri convenient. De tota manera, l'aportació de COSAC no vincula tots els parlaments ni prejudgen la seua posició.

E. Encontres parlamentaris. Després de l'experiència de la Convenció sobre el futur d'Europa, tots els membres del Parlament Europeu i els Parlaments nacionals jutjaren útil la creació d'un instrument de cooperació política permanent per tractar qüestions concretes. En conseqüència, s'han reunit els membres del Parlament Europeu i parlamentaris nacionals des de 2005 en el marc de les reunions de parlamentaris sobre qüestions importants que afecten els parlaments en la presa de decisions i l'enfortiment de la majoria d'instruments per a reforçar les institucions de la Unió Europea.

F. Uns altres instruments de cooperació. Les comissions del Parlament es coordinen amb comissions homòlogues a nivell nacional amb motiu de les reunions bilaterals o multilaterals i les visites de presidents o ponents. Els contactes entre els grups polítics del Parlament Europeu i els Parlaments nacionals equivalent a grups per a desenvolupar una variable en funció dels partits polítics o el país en qüestió. La cooperació administrativa es realitza principalment en el mòdul de formació en els serveis del Parlament Europeu i l'intercanvi de funcionaris. La majoria dels representants de les oficines de Parlaments nacionals estan situats en el mateix edifici del Parlament Europeu, en el qual es troba la direcció de relacions amb els Parlaments nacionals. L'intercanvi recíproc d'informació sobre el treball parlamentari, especialment pel que fa a legislació, esdevé més important gràcies sobretot a les

modernes tecnologies d'informació com la xarxa IPEX, basada en una plataforma electrònica d'intercanvi de dades i de comunicació (<<http://www.ipex.eu/IPEXL-WEB/home/home.do?appLng=ES>>).

Rosa Raffaelli

10/2017

3. EL CONSELL EUROPEU

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.6.html>

El Consell Europeu, constituït pels Caps d'Estat o Govern dels Estats membre, dona l'impuls necessari per al desenvolupament de la Unió i defineix les directrius polítiques generals. El president de la Comissió també forma part del Consell d'Europa com a membre sense dret de vot. El president del Parlament Europeu s'adreça al Consell d'Europa a l'inici de la reunió. El Tractat de Lisboa va establir el Consell Europeu com a institució de la Unió i li va donar una presidència de llarga durada.

Base jurídica

Articles 13, 15, 26 i 27 i l'article 42, apartat 2, del Tractat de la Unió Europea (TUE).

L'evolució històrica

El Consell d'Europa avui és la conferència de la Cimera que reuneix Caps d'Estat o Govern dels Estats membre de la Unió. La primera d'aquestes "cimeres europees" va tenir lloc a París el 1961 i des del 1969 es produeixen amb més freqüència. Va ser en la Cimera Europea de París el febrer de 1974 quan es va decidir que aquestes reunions de Caps d'Estat o Govern es durien a terme a partir de llavors periòdicament amb el nom de Consell Europeu, el que permet una aproximació general als problemes de la integració europea i assegurar que les activitats de la Unió Europea es coordinen adequadament. L'Acta del 1986 incloïa per primera vegada el Consell Europeu en els articles de tractats de la Comunitat. Va establir la seua composició i un ritme de dues trobades anuals. El Tractat de Maastricht (1992) ha formalitzat el seu paper en el procés institucional de la Unió. El Tractat de Lisboa va convertir el Consell Europeu en una institució de la Unió (article 13 del TUE). Les seues tasques són donar a "la Unió els impulsos necessaris per al seu desenvolupament" i la definició de "les directrius i les prioritats de política general" (article 15 del TUE). El Consell Europeu i el Consell de la Unió Europea (en endavant "el Consell") van acordar compartir la

secció II del pressupost de la Unió (article 43, punt b, de la normativa financera), perquè el pressupost consta de només deu seccions i no onze, mentre que el Consell Europeu i el Consell són institucions diferents.

Organització

Convocat pel seu president, el Consell està format pels Caps d'Estat o Govern dels Estats membre i el president de la Comissió (article 15, apartat 2, del TUE). L'Alt Representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat participa en el seu treball. En general, el president del Parlament Europeu està convidat a intervenir al començament de la reunió (Article 235, paràgraf 2, del Tractat sobre el Funcionament de la Unió Europea, TFUE). Des de l'entrada en vigor del Tractat de Lisboa, el Consell Europeu es reuneix almenys dues vegades cada semestre. El mandat del president inclou trenta mesos i pot ser renovat d'una vegada. Normalment, el Consell Europeu pren les decisions per unanimitat. No obstant això, decideix diverses cites importants per una majoria qualificada (per exemple, els del seu president, el candidat per al càrrec de president de la Comissió Europea, l'Alt Representant de la Unió per a Afers Exteriors i política de seguretat i del president del Banc Central Europeu).

Durant la crisi del deute sobirà, el Consell d'Europa es va veure obligat a reunir-se amb més freqüència. Per exemple, el 2015 es va reunir en quatre ocasions. A més, es van celebrar les reunions següents: tres cimeres de la zona de l'euro, i l'extraordinària de tres cimeres de migració. Els membres del Consell d'Europa també es troben en una sèrie de formats informals, que normalment es coneix com reunions (informals) de Caps d'Estat o de Govern, com l'organitzada pels Estats membre a Bratislava el 27 de setembre del 2016. Els membres també es reuneixen en el format de l'IGC si l'objectiu és fer tractats (per exemple, el Tractat per a establir el Mecanisme Europeu d'Estabilitat, de 2 de febrer de 2012; del Tractat de Coordinació i Governança (2 de març de 2012), i l'Acord Intergovernamental sobre la transferència i intercanvi d'aportacions a fons únic de la resolució de 21 de maig de 2014.

Funcions

A. Paper en el sistema institucional de la Unió. Segons l'article 13 del TUE, el Consell d'Europa forma part del "marc institucional únic" de la Unió. El seu paper, no obstant això, és el de proporcionar l'impuls polític en general, no actua com un òrgan de presa de decisions en sentit jurídic. Només pren decisions amb conseqüències jurídiques de la Unió en casos excepcionals, però ha adquirit una sèrie d'habilitats institucionals de presa de decisions. D'altra banda, el Consell Europeu està autoritzat a adoptar lleis, legalment actes vinculants, que poden invocar-se davant el Tribunal de Justícia, també per defecte (article 265 del TFUE). L'article 7, apartat 2, del TUE dóna al Consell Europeu la facultat d'iniciar el procediment per a la suspensió dels drets d'un Estat membre si hi ha una violació dels principis de la Unió, prèvia aprovació del Parlament Europeu.

B. Relacions amb unes altres institucions. El Consell d'Europa pren les decisions amb total independència i en la majoria dels casos no és necessària una iniciativa de la Comissió o la participació del Parlament. De tota manera, des del Tractat de Lisboa, manté un enllaç organitzatiu amb la Comissió. De la part del president, sense vot, al Consell d'Europa i l'Alt Representant de la Unió d'Afers Exteriors i Política de Seguretat participen en els debats. D'altra banda, el Consell Europeu sovint sol·licita a la Comissió que presente informes preparatoris per a les seues reunions. No obstant això, demana als seus propis serveis que preparen aquests documents. En l'article 15, apartat 6, lletra d), el TUE estableix que el president del Consell Europeu ha de presentar al Parlament Europeu un informe al final de cada sessió. El president també es reuneix amb el president del Parlament Europeu i una vegada al mes, i el febrer del 2011 amb els líders dels grups polítics van acordar respondre a preguntes escrites dels membres respecte a les pròpies activitats polítiques.

Tanmateix, el Parlament pot influir, informalment, mitjançant la presència del seu president en les reunions del Consell Europeu i en les reunions abans del Consell Europeu de líders de partits, amb les seues respectives famílies polítiques europees i a través de les resolucions adoptades en els punts de l'agenda de les reunions, en el resultat de les reunions i els informes oficials presentant-li el Consell Europeu. Segons el Tractat de Lisboa, la nova posició de l'Alt Representant de la Unió per a Afers Estrangers i Política de Seguretat passa a ser un element addicional, que proposa i executa la política exterior en nom del Consell Europeu. El president del Consell Europeu assumeix la representació externa de la Unió en matèria de política exterior i seguretat comuna, sense perjudici de les competències de l'Alt Representant de la Unió d'Afers Exteriors i Política de Seguretat.

C. Competències.

1. Institucional: El Consell d'Europa “donarà a la Unió els impulsos necessaris per al seu desenvolupament i per a definir les orientacions i les prioritats polítiques generals” (article 15, apartat 1, del TUE). Decideix, per majoria qualificada, la formació del Consell i el calendari de presidències rotatòries.

2. Política exterior i de seguretat: El Consell Europeu defineix els principis i les directrius generals de la política exterior i la política de seguretat (PESC), i decideix estratègies comunes per a la seua implantació (article 26 del TUE). Es decideix per unanimitat si és necessari recomanar als Estats membre per a procedir a l'elaboració progressiva d'una política de defensa comuna, segons l'article 42, apartat 2, del TUE. En el cas que un Estat membre declare la seua intenció d'oposar-se a l'adopció d'una decisió per motius importants relatius a la seua política nacional, el Consell pot decidir, per majoria qualificada, sotmetre's a la presa del Consell Europeu quan necessite una decisió per unanimitat (article 31, apartat 2, del TUE). Si els Estats membre decideixen establir una major cooperació en aquest camp, pot seguir el mateix procediment (article 20 del TUE).

3. *Governança econòmica i marc financer plurianual*: Des del 2009, la crisi del deute sobirà ha convertit el Consell Europeu i les cimeres de la zona euro en protagonistes de la lluita contra l'impacte de la crisi bancària global. Diversos Estats membre han rebut paquets d'assistència financera a través d'acords temporals o *ad hoc* decidits pels Caps d'Estat o Govern i ratificats posteriorment pels Estats membre. En el futur, els ajuts han de ser canalitzats a través del Mecanisme Europeu d'Estabilitat, que serà permanent. Els governs dels Estats membre, amb la participació activa de la Comissió, el Parlament i el BCE, han desenvolupat un tractat internacional (el Tractat de l'Estabilitat, la Coordinació i la Governança, també anomenat "Pacte econòmic") que permet un control més estricte socioeconòmic i pressupostari de les polítiques dels Estats membre. Això planteja cada vegada més preguntes sobre el paper de la Comissió i del Parlament en la governança econòmica de la zona euro.

El Consell d'Europa també té un paper important en el Semestre europeu. En les seues reunions de primavera es publiquen les polítiques macroeconòmiques, fiscals i estructurals de les reformes i polítiques que generen creixement. En les seues sessions el mes de juny s'aproven les recomanacions com a resultat de l'avaluació dels programes nacionals de reforma elaborats per la Comissió i el Consell. També participa en la negociació del marc financer plurianual (MFP), el qual té un paper fonamental per aconseguir un acord polític sobre qüestions clau en la regulació del TFM, com ara els sostres de despesa, programes de despesa i finançament (recursos).

4. *Cooperació política i judicial en matèria penal*. A petició de qualsevol dels membres del Consell i el Consell Europeu es decidirà si s'estableix la cooperació reforçada en qualsevol de les àrees relacionades amb aquesta matèria (article 20 del TUE). El Tractat de Lisboa introdueix diverses clàusules que permeten al Consell Europeu canviar la fórmula per a la presa de decisions en el Consell, per tal de moure de la unanimitat la majoria.

Resultats

El Consell Europeu ha demostrat la seua eficàcia en l'adopció de les directrius generals d'actuació per a la Unió i també per a superar els bloquejos en el sistema de decisió de la Comunitat. No obstant això, per la seua composició intergovernamental i el seu procediment de presa de decisions, el Consell Europeu pot frenar el desenvolupament federal d'integració europea en general, fins i tot posant en risc els èxits supranacionals del sistema comunitari. Cal avaluar fins i tot els canvis institucionals introduïts pel Tractat de Lisboa. Cal assenyalar que el president del Consell Europeu n'informa regularment davant el Parlament Europeu.

A. Política exterior i de seguretat. Des del principi dels anys 1990, aquesta política es va impulsar en una de les principals cimeres del Consell d'Europa. Les decisions preses en aquesta àrea es refereixen, en particular, a: la seguretat internacional i la lluita contra el terrorisme, la política europea de veïnatge i relacions amb Rússia, les relacions amb els països mediterranis i l'Orient Pròxim. En la reunió del Consell d'Europa celebrada a Hèlsinki el 10 i 11 de desembre de 1999, es va decidir reforçar la PESC mitjançant el

desenvolupament d'infraestructures de gestió de crisi militars i civils. En la seua reunió a Brussel·les el 12 de desembre de 2003, el Consell Europeu aprovà l'estratègia europea de Seguretat.

B. Ampliació. El Consell Europeu estableix les condicions per a cada ronda d'ampliació de la Unió. A Copenhaguen, el 1993, es van assentar les bases per a una nova onada d'adhesions (els Criteris de Copenhaguen). En les reunions dels anys següents, els criteris d'adhesió i les reformes institucionals anteriors eren necessaris. El Consell Europeu de Copenhaguen (12 i 13 de desembre de 2002) va decidir que l'1 de maig de 2004 es convertiria en efectiva l'adhesió a la Unió de Xipre, Eslovàquia, Eslovènia, Estònia, Hongria, Letònia, Lituània, Malta, Polònia i la República Txeca. Romania i Bulgària entrarien a la Unió l'1 de gener de 2007. El 3 d'octubre de 2005, reunit a Luxemburg, el Consell va aprovar un marc per a les negociacions amb Croàcia i Turquia, i per la seua adhesió a la Unió. Es va signar el tractat d'adhesió de Croàcia el 9 de desembre de 2011, i l'adhesió del país va tenir lloc l'1 de juliol de 2013.

C. Reforma institucional. El Consell Europeu de Tampere (15 i 16 d'octubre de 1999) defineix les modalitats d'elaboració de la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea. A més, el Consell Europeu d'Hèlsinki (desembre de 1999) va convocar la conferència intergovernamental que va redactar el Tractat de Niça. El Consell d'Europa de Laeken (14 i 15 de desembre de 2001) va decidir convocar una Convenció sobre el futur d'Europa, que va redactar el nefast Tractat Constitucional. Després de deu anys i mig d'estancament institucional, el Consell Europeu de 21 i 22 de juny de 2007 va adoptar un mandat detallat per l'IGC que va portar a la signatura del Tractat de Lisboa el 13 de desembre 2007, i que va entrar en vigor l'1 de desembre de 2009. Mentre que, el 25 de març de 2011, va adoptar la decisió que modifica l'article 136 i es prepara el terreny per a la creació del Mecanisme Europeu d'Estabilitat.

Petr Novak

10/2017

4. EL CONSELL (CONSELL DE LA UNIÓ EUROPEA)

http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.7.html

El Consell de la Unió Europea, també anomenat Consell, és amb el Parlament Europeu, la institució que adopta legislació de la UE a través de reglaments i directives, així com la presa de decisions i recomanacions no vinculant. Dins dels seus àmbits de competència, adopta les

decisions per majoria simple, majoria qualificada, o unanimitat, d'acord amb la base jurídica de l'acte que requereix la seua aprovació.

Base jurídica

En el marc institucional únic de la Unió, els exercicis de poders per part del Consell estan en l'article 16 del Tractat sobre la Unió Europea (en endavant, TUE) i els articles 237 a 243 del Tractat sobre el Funcionament de la Unió Europea (en endavant, TFUE).

Funcions

A. Legislació. sobre la base de les propostes presentades per la Comissió, el Consell adopta la legislació de la Unió en forma de Reglaments i Directives, segons l'article 294 del TFUE (procediment legislatiu ordinari), ja siga sol o amb el Parlament Europeu, després de la consulta a aquest. El Consell també pren decisions individuals, fa recomanacions no vinculants (article 288 del TFUE) i resolucions de problemes. El Parlament i el Consell estableixen normes generals que regeixen l'exercici de les facultats d'implementació conferides a la Comissió o reservades pel Consell mateix (article 291, apartat 3, TFUE).

B. Pressupost. El Consell és una de les dues branques de l'autoritat pressupostària que aprova el pressupost de la Unió, mentre que l'altra és el Parlament Europeu. A més, el Consell també va aprovar, per unanimitat i d'acord amb un procediment legislatiu especial, les decisions aplicables que estableixen el sistema de recursos propis i el marc financer plurianual (articles 311 i 312 TFUE). En aquest últim cas, el Parlament ha de donar la seua aprovació per majoria dels seus membres. El Parlament aprova el marc financer plurianual passat (2014-2020), el novembre de 2013. El Consell comparteix la secció II del pressupost amb el Consell Europeu (article 43, punt b, de la regulació financera), encara que es tracte de dues institucions diferents.

C. Unes altres competències:

1. *Acords internacionals del Consell:* El Consell celebra els acords internacionals de la UE, que es negocien per la Comissió i, en la majoria dels casos, requereixen l'aprovació del Parlament (article 218, apartat 6, TFUE).

2. *Nomenaments.* El Consell nomena, per majoria qualificada des de l'adopció del Tractat de Niça, els membres del Tribunal de Comptes, del Comitè Econòmic i Social, i del Comitè de les Regions.

3. *Política Econòmica.* El Consell garanteix la coordinació de les polítiques econòmiques dels Estats membre (article 121 del TFUE) i, sense perjudici de les competències del Banc Central Europeu, pren les decisions polítiques en el camp monetari. Els membres de l'Eurogrup es regeixen per normes específiques i han d'elegir un president

per un període de dos anys i mig (articles 136 i 137 del TFUE). Com a norma general, l'Eurogrup està format pels ministres de Finances, que es reuneixen el dia abans de la reunió del Consell d'Afers Econòmics i Financers. El Consell també exerceix determinades funcions de governança econòmica dins del marc del Semestre Europeu. A l'inici del cicle, a la tardor, examina recomanacions específiques de país de la zona euro, segons un estudi prospectiu anual sobre el creixement, i el juny i el juliol adopta les recomanacions específiques de cada país, seguint la seua aprovació pel Consell Europeu. L'article 136 del TFUE va ser modificat per la Decisió 2011/199/UE del Consell Europeu i va entrar en vigor l'1 de maig de 2013, després de la seua ratificació per tots els Estats membre. Actualment, aquest article proporciona les bases legals per a les mesures d'estabilitat, com l'ESM.

4. Política exterior i de seguretat comuna. El Tractat de Lisboa confereix una personalitat jurídica a la Unió Europea, que va substituir la Comunitat Europea. D'altra banda, aquest tractat ha eliminat l'estructura dels tres pilars. L'àmbit de Justícia i Interior serà cedit a les polítiques de la UE plenament integrada, on normalment es regeix pel procediment legislatiu ordinari. Tanmateix, en matèria de política exterior i seguretat comuna, el Consell continua actuant segons les normes específiques quan s'haurien d'adoptar posicions comunes i accions conjuntes o acords. L'antiga fórmula de la troica ha estat substituïda per un nou sistema: sota la presidència permanent de l'Alt Representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat, ara el Consell d'Afers exteriors ha de treballar estretament amb la Comissió. Encara que amb l'ajuda de la Secretaria General i també del Servei Europeu d'Acció Exterior.

Organització

A. Composició:

1. Membres. El Consell es compon d'"un representant de cada Estat membre, de rang ministerial, facultat per a comprometre el Govern de l'Estat membre que representa" (article 16, apartat 2, del TUE).

2. Presidència. Amb l'excepció del Consell d'Afers Exteriors, presideix el Consell el representant de l'Estat membre que té la presidència de la Unió, que és exercida per rotació per un període de sis mesos segons un ordre determinat pel Consell per unanimitat (article 16, apartat 9, del TUE). La presidència de totes les formacions del Consell, amb l'excepció del Consell d'Afers Exteriors, es realitza per grups preestablerts de tres Estats membre durant un període de 18 mesos, en què cada membre del grup té la presidència sis mesos. En els sis anys següents, els Estats membre tindran la presidència en l'ordre següent: Holanda i Eslovàquia el 2016, Malta i Estònia el 2017, Bulgària i Àustria el 2018, Romania i Finlàndia el 2019 i Croàcia i Alemanya l'any 2020. El Consell d'Europa pot canviar l'ordre de les presidències (article 236, lletra b, TFUE).

3. *Organismes i òrgans preparatoris.* Una Comissió formada per representants permanents dels governs dels Estats membre és responsable de preparar el treball del Consell i les tasques que aquest li confie (article 240 del TFUE). Aquesta Comissió està presidida per un representant de l'Estat membre que té la presidència del Consell d'Afers Generals, és a dir, la presidència. No obstant això, el Comitè Polític i de Seguretat, seguint l'evolució de la situació internacional en el camp de la política exterior i seguretat comuna, està presidit per l'Alt Representant per a Afers Exteriors i Política de Seguretat de la Unió. Aquest Comitè es reuneix cada setmana per a preparar els treballs del Consell i coordinar les activitats relacionades per codecisió amb el Parlament Europeu. Es divideix en dos grups:

-la Coreper I, que està formada per representants permanents adjunts i que han de preparar els treballs relacionats amb els camps més tècnics, incloent-hi agricultura, ocupació, educació o entorn

-i la Coreper II, que ha de bregar amb qüestions més vinculades a l'alta política, és a dir, la d'afers estrangers, econòmics i monetaris, o justícia i interior.

En el seu treball preparatori, la Coreper ha assistit a una dotzena de comitès i centenars de grups de treball especialitzats.

B. Funcionament. Pel que fa a aquesta qüestió, el Consell pren les decisions per majoria simple, la majoria qualificada o la unanimitat. Quan el Consell actua en la seua capacitat legislativa, les seues reunions són obertes al públic (article 16, apartat 8, del TUE). El Consell nomena el seu secretari general, en aplicació de l'article 240 del TFUE. Les reunions del Consell es duen a terme a Brussel·les, però també a Luxemburg (sessions d'abril, juny i octubre). Actualment hi ha deu formacions del Consell, tres de les quals es reuneixen regularment (assumptes generals, afers exteriors, afers econòmics i monetaris, Ecofin).

1. *Majoria simple:* La majoria simple significa que una decisió té més vots a favor que en contra. Amb aquesta finalitat, cada Estat membre del Consell té un vot. S'aplica la regla de majoria simple tret que es diga una altra cosa en el Tractat (article 238, apartat 1, del TFUE). Per tant, és la presa de decisions per defecte. No obstant això, en realitat, només s'aplica a unes quantes qüestions: el Reglament del Consell, l'organització de la Secretaria General del Consell i els Estatuts de les comissions previstes en el Tractat.

2. *Majoria qualificada:*

a) *Mecanisme:* en un gran nombre de casos, el Tractat preveu que les decisions es prenen per majoria qualificada, és a dir, per més vots que una majoria simple. En aquest cas, ja no existeix igualtat de drets de vot. Cada Estat membre té un cert nombre de vots segons el seu pes demogràfic (article 205, paràgraf 2, del Tractat Constitutiu de la Comunitat Europea -Tractat CE- i l'article 238 del TFUE, des de novembre de 2014). L'1 de gener de 2007, es va introduir una nova ponderació de vots: s'obté només majoria qualificada si la decisió recull almenys 260 vots d'un total de 352 (73,86%), la decisió és aprovada per la majoria dels Estats membre i pel 62% de la població de la Unió (un Estat membre ha de

sol·licitar el compliment d'aquest últim criteri). El Tractat de Lisboa estableix la votació ponderada com a sistema de dispensa i aplica una norma de doble majoria simple: 55% dels membres del Consell (72% si la proposta no ve de la Comissió o de l'Alt Representant), incloent-hi com a mínim 16 d'ells (o 21 si hi ha iniciativa del representant o de la Comissió) i que representen com a mínim el 65% de la població total de la Unió. S'aplica aquest nou sistema des de l'1 de novembre de 2014. En qualsevol cas, un membre del Consell pot demanar l'extensió del sistema anterior fins al 31 de març de 2017.

b) Àmbit d'aplicació: Una altra vegada s'ha ampliat l'àmbit de presa de decisions per majoria qualificada. La votació per majoria qualificada s'introdueix o amplia per a 68 bases legals, la majoria dels casos acompanyades pel procediment legislatiu ordinari (incloent-hi moltes àrees de l'antic tercer pilar). A més, la votació per majoria qualificada s'aplica a la designació de president i els membres de la Comissió, així com els membres del Tribunal de Comptes, el Comitè Econòmic i Social, i el Comitè de les Regions.

3. *Unanimitat*: El tractat requereix unanimitat per un petit nombre de problemes, però, entre ells, alguns dels més importants són les polítiques fiscals, les polítiques socials, etc. Tot i que el Tractat de Lisboa el recull en l'article 48, apartat 7, del TUE, ara proporciona una "clàusula passarel·la", la qual cosa permet que el Consell adopte una decisió en determinats temes per majoria qualificada en lloc de per unanimitat. A més, pel que fa a determinades polítiques, el Consell pot decidir (unanimitat) ampliar l'ús del vot per majoria qualificada, per exemple, en el camp del dret de família amb un impacte transfronterer (article 81, apartat 3, del TFUE). En general, el Consell tendeix a buscar la unanimitat, fins i tot en matèries en què no és necessari. Aquesta preferència es remunta a l'Acord de Luxemburg del 1966, que va concloure el conflicte entre França i els altres Estats membre quan el primer es va negar a moure's de la unanimitat per a votar per majoria qualificada en una sèrie de qüestions. El text de compromís diu així: "On, en el cas de les decisions que cal adoptar per majoria en una proposta de la Comissió, estan en joc interessos vitals d'un o diversos socis, adreçada als membres del Consell, en un termini raonable, han de trobar-se solucions que poden prendre tots els membres del Consell respectant els interessos mutus i els de la Comunitat". Una solució similar es trobava el 1994. L'anomenat Compromís de Ioannina, protegit per un nombre d'Estats i que proporcionava una minoria de bloqueig. Si els Estats membre expressaven la seua intenció d'oposar-se a la presa de decisió del Consell per una majoria qualificada, el Consell amb tot el que estava a l'abast i en un termini raonable de temps, pot arribar a una solució satisfactòria per a la majoria d'Estats. Fa poc, hi ha la possibilitat d'establir un nou sistema de doble majoria, des del 2014 al 31 de març de 2017, que permet, a petició d'un Estat membre, l'aplicació de la regla antiga de votació per majoria qualificada del Tractat de Niça.

Petr Novak

10/2017

5. LA COMISSIÓ EUROPEA

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/es/displayFtu.html?ftuId=FTU_1.3.8.html>

La Comissió Europea és la institució de la Unió que té el monopoli de la iniciativa legislativa i significatius poders executius en àmbits com la competència i el comerç. És el principal òrgan executiu de la Unió Europea i està formada per un col·legi de comissaris, format per un representant per cada Estat membre. A més, presideix els comitès competents per a aplicar la legislació comunitària. L'antic sistema de "comitologia" ha estat substituït per nous instruments jurídics, és a dir, actes d'execució i actes delegats.

Base jurídica

Article 17 del Tractat de la Unió Europea (TUE) i articles 234, 244 a 250, 290 i 291 del Tractat sobre el Funcionament de la Unió Europea (TFUE), i el Tractat pel qual es constitueix un Consell únic i una única Comissió de les Comunitats Europees (Tractat de Fusió).

Evolució històrica

A l'inici, cada Comunitat estava equipada amb un executiu: una alta autoritat de la Comunitat Europea del Carbó i l'Acer (1951) i una Comissió per a cadascuna de les dues comunitats creades pel Tractat de Roma (1957), és a dir, la comunitat Econòmica Europea (CEE) i la Comunitat Europea d'Energia Atòmica (Euratom). Els tres executius es van unificar en la Comissió Europea, pel Tractat de Fusió de la Unió Europea el 8 d'abril de 1965.

Composició i Estatut Jurídic

A. Nombre de membres. Durant molts anys, la Comissió estava formada almenys entre un i no més de dos comissaris per cada Estat membre. Inicialment, el Tractat de Lisboa preveu, des de l'1 de novembre de 2014, un nombre de comissaris corresponents a dos terços del nombre d'Estats membre. Al mateix temps, es va introduir un element de flexibilitat per atorgar la possibilitat de determinar el nombre final de comissaris (article 17, apartat 5, del TUE) al Consell Europeu. El 2009, el Consell Europeu va decidir que el nombre de membres del Comitè continuava sent igual al nombre d'Estats membre.

B. Procediment de designació. El Tractat de Lisboa estableix que el Consell d'Europa, tenint en compte el resultat de les eleccions al Parlament Europeu i després de la consulta corresponent (tal com estableix la Declaració núm. 11, relacionada amb els apartats 6 i 7 de

l'article 17 del Tractat de la Unió Europea, annex al Tractat de Lisboa), proposarà al Parlament un candidat a president de la Comissió per una majoria qualificada. El Parlament elegix el candidat per majoria dels membres que el formen (article 17, apartat 7, del TUE). El Consell de la Unió Europea (en endavant, "el Consell"), per votació per majoria i de comú acord amb el president electe, adopta la llista de les altres personalitats que té la intenció de nomenar els membres de la Comissió, d'acord amb les propostes per cada Estat membre. El president i uns altres membres de la Comissió, incloent-hi l'Alt Representant de la Unió per a Afers Exteriors i Política de Seguretat, són presentats conjuntament pel vot d'aprovació del Parlament i llavors són nomenats pel Consell Europeu, per majoria qualificada. Des del Tractat de Maastricht, el mandat del comissari coincideix amb el termini del Parlament, que és de cinc anys i és renovable.

C. Obligació de retre comptes

1. Responsabilitat personal: (article 245 TFUE) Els membres de la Comissió: fan les seues funcions amb independència absoluta, en l'interès general de la Unió. En particular, no han de buscar o acceptar instruccions de qualsevol Govern o de qualsevol altre òrgan extern. No poden exercir qualsevol altra professió, remunerada o no. Qualsevol membre de la Comissió que haja infringit qualsevol de les obligacions esmentades o haja tingut mala conducta pot ser cessat per falta greu pel Tribunal de Justícia, a petició del Consell o de la Comissió (article 247 del TFUE).

2. Responsabilitat col·lectiva: La Comissió és col·lectivament responsable de retre comptes al Parlament, segons l'article 234 del TFUE. Si aquest últim aprova una moció de censura contra membres de la Comissió, hauran de renunciar col·lectivament als seus càrrecs, inclòs l'Alt Representant de la Unió per a Afers exteriors i política de seguretat, en la mesura que afecte les seues competències.

Organització i funcionament

La Comissió realitza les seues funcions sota la direcció política del seu president, que decideix sobre la seua organització interna. El president divideix per sectors d'activitat els comissionats o comissaris. D'aquesta manera, s'assigna a cada Comissionat una responsabilitat per a un determinat sector polític i l'autoritat sobre els departaments administratius pertinents. Amb l'aprovació prèvia del Col·legi, el president designa els vicepresidents entre els comissionats. L'Alt Representant és automàticament un vicepresident de la Comissió. L'actual president, Jean-Claude Juncker, ha decidit organitzar el Col·legi en set grups dirigits per vicepresidents. Qualsevol membre de la Comissió ha de dimitir si el president, amb l'aprovació del Col·legi, li ho demana. La Comissió té una Secretaria General, formada per 33 departaments (DG) i 11 departaments especialitzats (serveis), entre els quals destaquen l'Oficina Europea de lluita contra el frau, el servei jurídic, els arxius històrics i

l'oficina de publicacions. Amb poques excepcions, la Comissió pren decisions per majoria (article 250 TFUE).

Atribucions

A. Dret d'iniciativa. Per regla general, la Comissió té un monopoli sobre la iniciativa en el procés legislatiu de la Unió (article 17, apartat 2, del TUE). Així, prepara propostes legislatives que han adoptat les dues institucions amb poders de presa de decisions, que són el Parlament Europeu i el Consell

1. Iniciativa plena: Facultat de presentació de propostes.

a) Iniciativa legislativa: La facultat de presentació de propostes és el dret ple de modalitat d'iniciativa, en la mesura que, d'una banda, és sempre exclusiva i, de l'altra, és relativament restrictiu per a l'autoritat que pren decisions, que no pot decidir en absència de la proposta o sobre bases diferents de la proposta. La Comissió elabora i presenta al Consell i al Parlament totes les propostes legislatives (reglaments i directives) que requereixen l'aplicació dels tractats (1, 2, 3).

b) Iniciativa pressupostària: La iniciativa de la Comissió rau a elaborar l'avantprojecte de pressupost, que està subjecte a l'aprovació del Consell i del Parlament, d'acord amb l'article 314 del TFUE.

c) Relacions amb tercers països: Des del tercer mandat del Consell, la Comissió és responsable de negociar acords internacionals segons els articles 207 i 218 del TFUE, que llavors va presentar al Consell per a la seua conclusió. Això inclou les negociacions d'adhesió al Conveni Europeu per a la Salvaguarda dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals (article 6, apartat 2, del TUE). L'Alt Representant pot negociar convenis en l'àmbit de la política exterior i de seguretat. Sota l'article 50 del TUE i l'article 218, apartat 3, del TFUE, la Comissió presenta recomanacions sobre l'obertura de negociacions per a la retirada de la Unió, i també pot ésser designada com a negociador en nom de la Unió.

2. Iniciativa limitada: Facultat de recomanació o dictamen:

a) En el context de la Unió econòmica i monetària: la Comissió té un paper important en la gestió de la Unió econòmica i monetària (UEM). En particular, es presenta al Consell: la recomanació per a l'elaboració d'un projecte d'àmplies directrius per a les polítiques econòmiques dels Estats membre i advertències si aquestes polítiques implicaren un risc d'incoherència amb les directrius (article 121, apartat 4, del TFUE); propostes d'avaluació al Consell per a determinar si un Estat membre presenta un dèficit excessiu (article 126, apartat 6, del TFUE); recomanacions sobre les mesures que es poden prendre en cas de dificultats en l'equilibri de pagaments d'un Estat membre no pertanyent a la zona euro, amb l'article 143 del TFUE; recomanacions per a l'establiment de la taxa de canvi entre la moneda única i unes altres monedes, i la formulació de directrius per a la política de tipus de

canvi, d'acord amb l'article 219 del TFUE; avaluació de plans nacionals d'acció i presentació del projecte de recomanacions per a cada país en el marc únic europeu.

b. En la política exterior i de seguretat comuna: a aquest camp s'han transferit nombrosos poders de la Comissió a l'Alt Representant de la Unió per a Afers exteriors i política de seguretat, i al Servei Europeu d'Acció Exterior (EEAS). No obstant això, la Comissió pot donar suport a l'Alt Representant quan es presente al Consell qualsevol decisió relacionada amb la política exterior i de seguretat comuna (article 30 del TUE). A més, l'Alt Representant també és vicepresident de la Comissió.

B. Competències de control. Els Tractats de la Unió confien a la Comissió la responsabilitat d'assegurar la seua implantació amb èxit i les seues decisions per a aquesta finalitat (legislació secundària). Es tracta del seu paper com a guardià dels tractats. Aquesta funció es realitza principalment mitjançant el "procediment per incompliment" que s'aplica als Estats membre, establert per l'article 258 del TFUE.

C. Competències d'execució.

1. Atorgades pels tractats: Les principals són l'execució del pressupost (article 317 TFUE); poder autoritzar els Estats membre a prendre mesures de salvaguarda establertes pels tractats, en particular en els períodes de transició (per exemple, article 201 del TFUE); i facultats en l'àmbit de la competència, en particular el control de les ajudes d'Estat, amb l'article 108 del TFUE. En els paquets de rescat financer relacionat amb la crisi de deute davant d'alguns Estats membre, la Comissió és responsable de la gestió dels fons obtinguts i avalada pel pressupost de la UE. A més, té poders per a modificar el procediment de votació de la Junta de Govern del Mecanisme Europeu d'Estabilitat (ESM), passant així de la unanimitat a la votació per majoria qualificada especial (85%) quan conclou la Comissió (conjuntament amb el BCE) que la no-adopció de la decisió de concedir ajudes pot amenaçar la sostenibilitat econòmica i financera de la zona euro (article 4, apartat 4, del Tractat de l'ESM).

2. Delegades pel Parlament i el Consell: segons l'article 291 del TFUE, la Comissió exerceix les facultats que li són conferides per a la realització d'actes legislatius adoptats pel Parlament i el Consell. El Tractat de Lisboa ha introduït noves "normes i principis generals relacionats amb les mesures per al seguiment, pels Estats membre, en l'exercici de les competències d'execució per la Comissió" (article 291, apartat 3, TFUE i Reglament núm. 182/2011 UE), que va substituir els vells mecanismes dels comitès per dos nous instruments: el procediment consultiu i l'examen. Formalment, està inclòs el dret de control del Parlament i del Consell i, en casos de conflicte, proporciona un procediment de recurs.

3. Actes delegats: El Tractat de Lisboa també ha introduït una nova categoria de disposicions legals, que es troben entre actes d'execució i legislatius. Aquests són els "actes delegats" (article 290 TFUE) i els "actes d'abast general per a completar o modificar certs

elements no essencials de l'acte legislatiu" (també conegut com *basic act*). En principi, el Parlament gaudeix d'igualtat de drets de supervisió amb el Consell.

D. Competències de regulació i consulta. Els tractats poques vegades atribueixen a la Comissió competència plena reglamentària. Tanmateix, un exemple d'això és l'article 106 del TFUE, que permet a la Comissió garantir l'aplicació de les normes de la Unió pel que fa a les empreses públiques i organismes que s'encarreguen de la gestió dels serveis d'interès econòmic general. També disposa que, quan siga necessari, la Comissió dirigirà als Estats directives o decisions apropiades. Els tractats atribueixen les competències de la Comissió per fer recomanacions o presentar informes i dictàmens en molts casos. També, per a facilitar la seua consulta per a l'adopció de determinades decisions, com ara les decisions d'admissió de nous membres a la Unió (article 49 del TUE). La Comissió també pot consultar, en particular les esmenes als Estatuts de les altres institucions i organismes, com l'estat dels membres del Parlament Europeu, l'Estatut del Defensor del Poble europeu i l'Estatut del Tribunal de Justícia.

Paper del Parlament Europeu

La Comissió és l'interlocutor principal del Parlament en les qüestions legislatives i pressupostàries. El control parlamentari del programa de treball de la Comissió i la seua execució ha adquirit una importància creixent en garantir una major legitimitat democràtica per a la governança de la Unió.

Petr Novak

10/2017